

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 13. sjednici, održanoj dana 12.07.2019. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2018. godini.

II.

Informacija iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 35-11415 /19.
Datum, 12.07.2019. godine

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
☒ Stručna služba Skupštine,
1x a/a.



INFORMACIJA
*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2018. godini*

Zenica, juli 2019. godine

80

S A D R Ž A J:

1. UVOD	3
2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI	3
3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE.....	6
3.1. Prava iz socijalne zaštite	6
3.1.1. Stalna novčana pomoć.....	6
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć	8
3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja.....	8
3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad.....	9
3.1.5. Smještaj u drugu porodicu.....	10
3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite	13
3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući	22
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona.....	22
4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA	24
5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	27
5.1. Dodatak na djecu	27
5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta	30
5.3. Zaštita porodilja koje nisu u radnom odnosu	32
6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	37
6.1. Sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici na područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona	37
6.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje	37
6.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera	38
6.4. Zdravstvena zaštita.....	39
6.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima.....	40
6.5.1. Nevladine organizacije.....	40
6.5.1. Podrška drugim pravnim licima	41
6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“	41
6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta grada/općina iz Zeničko-dobojskog kantona	42
7. NADZOR NAD STRUČNIM RADOM I UTROŠKOM BUDŽETSKIH SREDSTAVA	42
8. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	43
8.1. Preporuke za djelovanje	45

1. UVOD

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Ministarstvo*) je u skladu sa Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu pripremilo Informaciju o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2018. godini (u daljem tekstu: *Informacija*), s ciljem povećanja osviještenosti o značaju djelovanja u navedenim oblastima i unapređenja uslova za provođenje pravovremene i adekvatne zaštite prava potrebama građana u stanju socijalne potrebe.¹

Informacija ukazuje na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite osoba sa invaliditetom i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona u 2018. godini sa analitičkim osvrtom na: primjenu kantonalnih propisa, reformske procese, usluge, podršku lokalnih zajednica, status i broj korisnika, finansijske pokazatelje, te ostvarene rezultate i aktuelnu problematiku sa aspekta ustanova/institucija i korisnika i osoba u stanju socijalne potrebe.

Ministarstvo u okviru redovnih poslova i zadataka prati provođenja socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom kroz: priznavanje prava i trebovanje sredstava, rješavanje žalbi i postupak revizije predmeta, redovan stručni nadzor nad radom prvostepenih organa i drugih ustanova socijalne zaštite u smislu stručnog, upravnog nadzora i kontrole namjenskog utroška odobrenih budžetskih sredstava, te realizaciju programskih/projektnih aktivnosti organizacija civilnog društva.

Djelatnost Ministarstva posvećena je unapređenju prava i usluga građana u oblastima socijalne zaštite na kantonalnom i federalnom nivou, sa fokusom na prevenciju i otklanjanje ili umanj enje stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice, te njihovu integraciju u društvenu zajednicu.

Za izradu Informacije, korišteni su podaci i informacije iz relevantnih dokumenata Ministarstva (izvještaja, analiza, evidencija, trebovanja i drugih akata), elektronske baze SOTAC, centara za socijalni rad/nadležnih općinskih službi socijalne zaštite, drugih ustanova socijalne zaštite, te programskih/projektnih aktivnosti organizacija civilnog društva.

U nastavku dajemo osvrt na dostignuća u okviru djelovanja Ministarstva i drugih relevantnih sudionika u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 13/07, 13/11, 3/15 i 2/16 - u daljem tekstu: *Kantonalni zakon*), **socijalna zaštita** je organizovana djelatnost u Federaciji BiH, Zeničko-dobojskom kantonu i Gradu/Općini, koja je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. Provedbom Konvencije o pravima djeteta i drugih ratifikovanih konvencija, socijalna zaštita se ostvaruje u najboljem interesu djeteta ili odrasle osobe.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinske službe za upravu. Na području Zeničko-dobojskog kantona, ova djelatnost se provodi putem resornog Ministarstva i prvostepenih organa, to jeste 10 (deset) centara za socijalni rad i dvije općinske službe Usora i Doboj Jug koje su nadležne za socijalnu zaštitu. Pored navedenih ustanova u Zeničko-dobojskom kantonu djeluju i: dvije ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja, jedna za dnevno zbrinjavanje djece i

¹ *Napomena: Izrazi napisani samo u muškom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.*

SB

odraslih osoba sa invaliditetom, dvije javne i pet privatnih ustanova za smještaj starih osoba i jedna privatna ustanova za kućnu njegu.

Katonalnim zakonom je propisano da citiranu djelatnost mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja, vjerske zajednice i organizacije, kao i da grad/općine imaju mogućnost i obavezu dodatnog djelovanja na prevenciji stanja socijalne potrebe, odnosno proširivanja obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite.

U skladu sa načelima humanizma, solidarnosti i građanskog morala, socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjnjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe, na osnovu pruženih usluga i sticanjem određenih prava iz ove oblasti. **Socijalnom potrebom** smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, koje ne mogu otkloniti bez pomoći uže ili šire društvene zajednice.

Kantonalni zakon osigurava jednakost u pristupu i uživanju predmetnih prava, te zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije, po bilo kojem osnovu kao što je rasa, spol, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno prijeklo, imovina, rođenje ili drugi status.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, lica i porodice putem centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi (u nastavku: *centara/službi*) u Zeničko-dobojskom kantonu (u daljem tekstu: *Kantona*) mogu ostvariti osnovna prava prikazana u Tabeli br. 1:

Tabela br. 1

Tabela br. 1

Prava iz socijalne zaštite:	Prava civilnih žrtava rata:	Prava porodice sa djecom:
novčana i druga materijalna pomoć (stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena, pomoć u naturi i drugo)	lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje	dodatak na djecu
refundacija troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu	dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica	naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta
osposobljavanje za život i rad	ortopedski dodatak	novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu
smještaj u drugu porodicu	porodična invalidnina i dr.	jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta
smještaj u ustanove socijalne zaštite		pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje
privremeni smještaj i zbrinjavanje u Sigurnoj kući		
Pravo na zdravstvenu zaštitu		
Usluge socijalnog i drugog stručnog rada		

Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom, strategijama, akcionim planovima i drugim aktima iz nadležnosti Kantona. Organizovano je u dva sektora: Sektor za socijalnu politiku i Sektor za rad, humanitarnu djelatnost i povratak. Sektor socijalne politike učestvuje, organizuje i provodi djelatnost u saradnji svim nivoima vlasti i institucijama, ustanovama i drugim društvenim subjektima u cilju otklanjanja i prevazilaženja socijalnih rizika, utvrđivanju socijalne potrebe, pomoći siromašnim i socijalno isključenim pojedincima i socijalnim skupinama, izjednačavanju životnih šansi, te općenito unapređivanju socijalne dobrobiti građana.

U skladu sa Programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2018. godinu, Ministarstvo je u Sektoru socijalne politike provodilo sljedeće osnovne programske ciljeve:

80

- Dosljedno provođenje i primjena Kantonalnog zakona i Zakona o hraniteljstvu;
- Obezbjedenje budžetskih sredstava za finansiranje priznatih prava iz oblasti socijalne zaštite;
- Učešće u procesu reforme socijalne zaštite, te upoznavanje i uključivanje stručnjaka iz ustanova i organizacija civilnog društva koje djeluju u ovoj oblasti na području Kantona;
- Izrada i provedba akcionih planova za djecu bez roditeljskog staranja, osobe sa invaliditetom i žrtve nasilja, u skladu sa referentnim federalnim dokumentima;
- Uspostavljanje adekvatnih modela podrške i zaštite porodica u stanju socijalne potrebe, odnosno poduzimanje preventivnih i drugih potrebnih mjera sa ciljem jačanja porodice;
- Razvijanje usluga za djecu u riziku od razdvajanja od porodice, usluga koje podstiču povratak u biološku porodicu ili podržavaju razvoj hraniteljstva i usvojenja djece bez roditeljskog staranja;
- Unapređenje usluga dnevnog boravaka i dnevnih aktivnosti za djecu i odrasle osobe sa invaliditetom u JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona“, te razvijanje dnevnog boravaka na području grada/općina Zeničko-dobojskog kantona;
- Kontinuiran nadzor nad provođenjem zakona, drugih propisa i općih akata Kantona i kontrola namjenske potrošnje odobrenih budžetskih sredstava;
- Saradnja sa ustanovama, institucijama i organizacijama civilnog društva na svim nivoima.

S ciljem adekvatne primjene Kantonalnog zakona, Ministarstvo kontinuirano donosi podzakonske akte: pravilnike, uputstva, instrukcije i odluke. U toku 2018. godine u ovoj oblasti su doneseni sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe, broj: 02-14-3073-1/18 od 12.03.2018. godine;
- Pravilnik za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata nevladinih organizacija kantonalnog karaktera sa područja Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-14-7597-2/18 od 21.05.2018. godine;
- Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-49-52-4/18 od 21.02.2018. godine i broj: 09-49-52-10/18 od 21.05.2018. godine
- Upute o postupanju u primjeni Zakona o hraniteljstvu u Federaciji BiH, broj: 09-02-5432/18 od 28.03.2018. godine i broj: 09-02-5432-1/18 od 26.07.2018. godine;
- Uputstvo o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175-3/18 od 26.12.2018. godine.

Ministarstvo je u okviru svoje nadležnosti i oblasti socijalne politike dalo odgovore na dodatna pitanja iz Upitnika Evropske komisije i doprinos na pregledu i reviziji datih odgovora. Zatim je kontinuirano učestvovalo u aktivnostima reformskih procesa u oblastima socijalne zaštite u Federaciji BiH, kao i u izradi strateških, analitičkih i drugih planskih dokumenata, te izradi nove zakonske regulative u Federaciji BiH. Ove aktivnosti su provodene prema raspoloživim mogućnostima Ministarstva, uz kontinuiranu saradnju sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i drugim nadležnim ministarstvima sa kantonalnog, entitetskog i državnog nivoa, te kroz stalnu neposrednu saradnju sa nadležnim centrima/službama i organizacijama civilnog društva sa naglaskom na nevladine organizacije.

3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

3.1. Prava iz socijalne zaštite

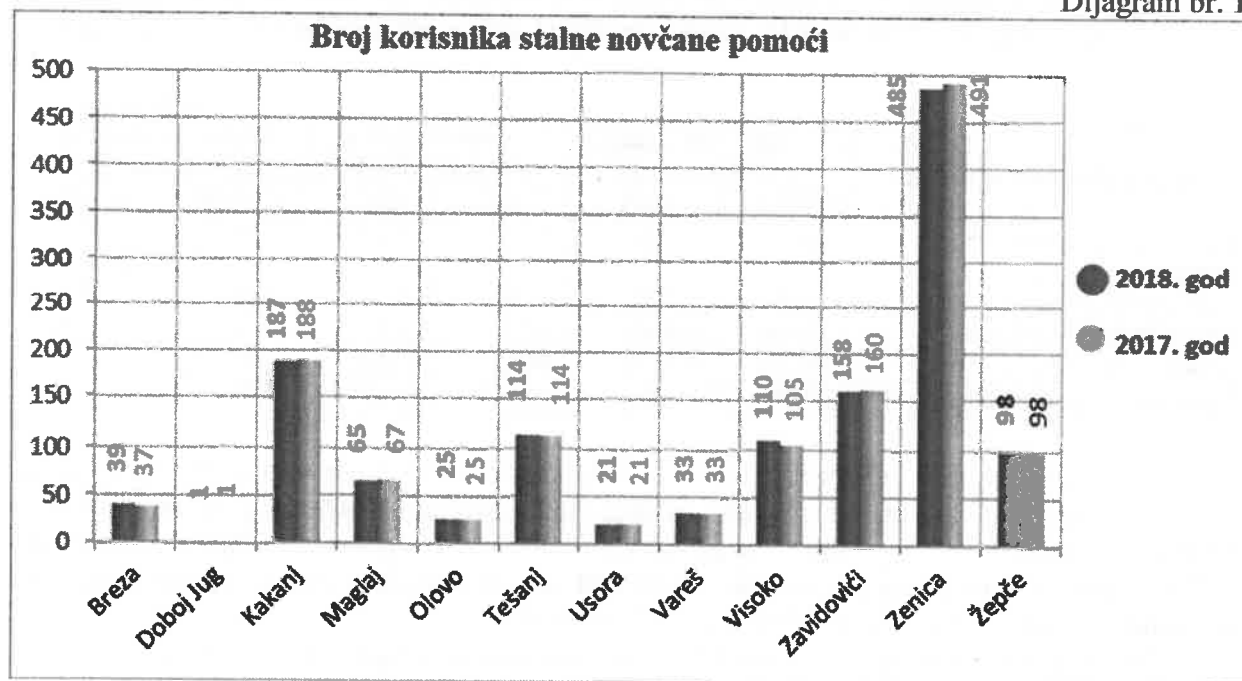
3.1.1. Stalna novčana pomoć

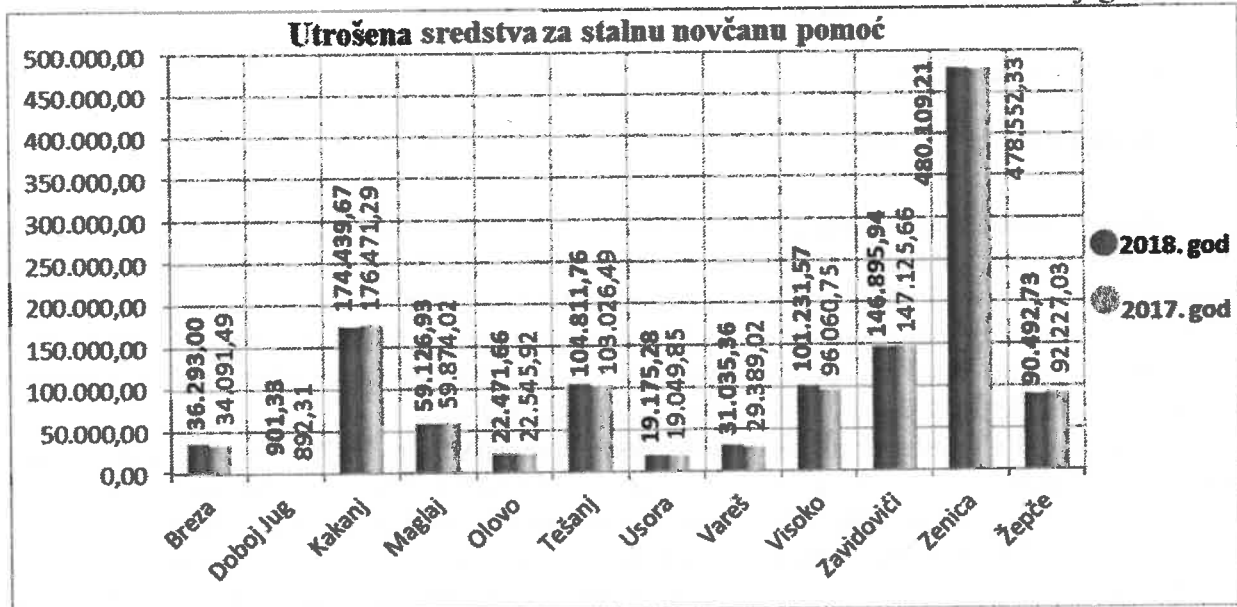
Prema Kantonalnom zakonu, pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica koja su nesposobna za rad, odnosno spriječena u ostvarivanju prava na rad, koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koja nemaju članova porodice niti srodnike koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja. Sredstva za stalnu novčanu pomoć obezbjeđuju se i finansiraju u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta grada/općina.

Pravo na stalnu novčanu pomoć u 2018. godini ostvarivalo je 1.335 korisnika, a iz Budžeta Kantona izdvojena su sredstva u iznosu od 1.266.984,44 KM. Upoređivanjem stanja sa podacima iz 2017. godine, kada je ovo pravo ostvarivalo 1.340 korisnika, a iz Budžeta Kantona utrošeno 1.259.306,16 KM, možemo konstatovati da je tokom 2018. godine došlo do blagog smanjenja za 5 korisnika prava, te do većeg izdvajanja finansijskih sredstava za 7.678,24 KM ili 0,61%.

Više uporednih informacija je dato u dijagramima br. 1 i 2, gdje su prikazani brožani pokazatelji o broju korisnika po gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona, kao i utrošak dijela finansijskih sredstava koja su isplaćena samo iz Budžeta Kantona. Ukupni podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona, predloženi su u Tabeli br. 11, na strani broj 21.

Dijagram br. 1.





Kantonalnim zakonom je propisano da se jednom godišnje vrši usklađivanje novčanih pomoći ukoliko nisu fiksno utvrđene, sa utvrđenim iznosom prosječne plaće Kantona iz prethodne godine (u daljem tekstu: *prosječna plaća*), zbog čega je Ministarstvo donijelo Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, koje se primjenjivalo od 01.02.2018. godine.

U 2018. godini naknade i pomoći su isplaćivane prema prosječnoj plaći Kantona u iznosu 737,00 KM, što je uticalo na neznatno uvećanje svih naknada i pomoći, jer je u 2017. godini prosječna plaća iznosila 730,00 KM. Iznosi uvećanja stalne novčane pomoći su prikazani u Tabeli br. 2.

Tabela br. 2

Brojna struktura porodice	Ukupna visina stalne novčane pomoći		Učešće Kantona u iznosu od 60%		Učešće Općina/Grad u iznosu od 40%	
	2017.	2018.	2017.	2018.	2017.	2018.
Jednočlano i dvočlano domaćinstvo	124,10	125,29	74,46	75,17	49,64	50,12
Tročlano domaćinstvo	136,51	137,82	81,91	82,69	54,60	55,13
Četveročlano domaćinstvo	150,16	151,60	90,10	90,96	60,06	60,64
Petočlano domaćinstvo	165,18	166,76	99,11	100,06	66,07	66,70
Šestočlano i veće domaćinstvo	167,90	169,51	100,74	101,71	67,16	67,80

Prema izvještajima centara/službi, a u skladu sa odlukama Grada Zenice i Općine Usora, finansirano je pravo na stalnu novčanu pomoć pod povoljnijim uslovima iz budžeta ovih lokalnih zajednica u 2018. godini. U gradu Zenica tokom 2018. godine, ovo pravo ostvarivalo je 206 korisnika u iznosima pomoći od 139,64 KM, dok je u općini Usora pravo ostvarivalo 15 korisnika u iznosima pomoći od 75,00 KM i 100,00 KM.

Pravo na druge materijalne pomoći korisnici stalne novčane pomoći ostvarivali su u:

- Gradu Zenica - pravo na subvenciju grijanja za 762 korisnika u ukupnom iznosu 170.558,35KM KM, kao i troškove dženaze/sahrane koje u potpunosti finansira gradska služba;
- Općini Usora – za 8 korisnika stalne novčane pomoći u svrhu troškova sahrane/dženaze odobrene su jednokratne pomoći u iznosu od po 460,00 KM;
- Općini Tešanj - pravo na subvenciju grijanja ili ogrijeva ostvarivalo je 116 korisnika u ukupnom iznosu 22.000,00 KM;

- Općini Visoko – za 3 korisnika stalne novčane pomoći u svrhu troškova dženaze/sahrane odobrene su jednokratne pomoći u iznosu od po 700,00 KM;
- Općini Vareš – za 34 korisnika ostvarilo pravo na subvenciju komunalnih usluga i za 6 korisnika stalne novčane pomoći odobrena su sredstva za troškove sahrane/dženaze u ukupnom iznosu 2.225,00 KM.

Prema Kantonalnom zakonu, grad/općine su obavezne da snose troškove dženaze/sahrane za korisnike stalne novčane pomoći. Također, u skladu sa tačkom II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije, broj: 754/2011 od 19.07.2011. godine, svi korisnici stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona su ostvarivali pravo na subvenciju električne energije tokom 2018. godine.

3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć

Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonalnim zakonom. Odobravanje ove pomoći ima svoje pozitivne efekte, jer se u skladu sa načelom blagovremenosti i efikasnosti omogućava ublažavanje, prevazilaženje ili otklanjanje nastalog stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice, odnosno ima preventivni značaj za funkcionisanje pojedinaca i porodica.

U 2018. godini, sredstava za privremene i jednokratne novčane pomoći su odobrena Odlukom Vlade Kantona, broj: 02-14-15155/18 od 05.10.2018. godine, u ukupnom iznosu od 165.100,00 KM. Centri/službe su provodili postupak odobravanja predmetnih pomoći na osnovu prijedloga njihovih stručnih timova. Sumirani podaci iz centara/službi o broju korisnika privremene i jednokratne pomoći pokazuju da je pomoć ostvarilo 1.335 korisnika. Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona predočena su u Tabeli br. 11, na strani broj 21. Uzimajući u obzir podatke iz 2017. godine, kada je predmetna prava ostvarilo 1.749 korisnika, možemo konstatovati da je došlo do umanjenja za 414 korisnika.

Prema dostavljenim podacima, u skladu sa općinskim/gradskim odlukama putem centara/službi za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći u 2018. godini sredstva su izdvajale i: Grad Zenica za 304 korisnika u ukupnom iznosu 30.000,00 KM; Općina Tešanj za 1.292 korisnika u ukupnom iznosu 77.000,00 KM; Općina Usora za 19 korisnika u novčanim iznosima od 100,00 KM do 500,00 KM; Općina Doboju Jug za 58 korisnika u novčanim iznosima od 200,00 KM do 400,00 KM; Općina Visoko za 300 korisnika u ukupnom iznosu 49.618,00 KM; Općina Breza za 123 korisnika u ukupnom iznosu 18.421,00 KM i Općina Vareš za 63 korisnika u ukupnom iznosu 9.005,00 KM.

3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 03/15), finansiranje prava na tuđu njegu i pomoć je prestalo iz Budžeta Kantona od maja 2015. godine, nakon čega su svi korisnici u kontinuitetu nastavili da isto pravo ostvaruju po povoljnijim uslovima u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 15/09, 45/16 – u daljem tekstu: *Federalni zakon*). Nakon ovih izmjena i dalje je ostala obaveza kantona da finansiraju pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja. U Kantonu, ovo pravo se ostvaruje u skladu sa Uputstvom Ministarstva o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu, broj: 09-37-21153/15 od 30.11.2015. godine.

Refundacija troškova medicinskog vještačenja u Institutu za medicinsko vještačenje po obradi iznosi 85,41 KM, a u kućnoj posjeti 128,11 KM. U 2018. godini pravo na refundaciju troškova ostvarilo je 377 korisnika i utrošeno 41.385,61 KM, dok je u 2017. godini ovo pravo ostvarilo 402 korisnika i utrošeno 37.608,98 KM. Dakle, za manji broj korisnika utrošeno je više sredstava za 3.776,63 KM ili 10,04 %, zbog toga što je u 2018. godini bio veći broj medicinskog vještačenja u kućnoj posjeti.

3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad

Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca i mlade osobe sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju:

- do navršenih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje;
- do navršenih 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku;
- ukoliko nastavljaju osposobljavanje i rad u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, te
- poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Dijete ili mlada osoba koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza. Prijevoz do obrazovne institucije može ostvariti dijete ili mlada osoba a po potrebi i roditelj/pratilac, u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

Porodice sa djecom i mladima koje koriste ovo pravo, također se priznaje prava na dječiji dodatak pod povoljnijim uslovima, te mogu ostvariti jednokratnu, privremenu ili socijalno-intervenirajuću pomoć sa ciljem prevazilaženja stanja socijalne potrebe. Podaci o broju korisnika internatskog smještaja, po mjestu prebivališta korisnika i boravka u ustanovi, dati su u Tabeli br. 3.

Tabela br. 3.

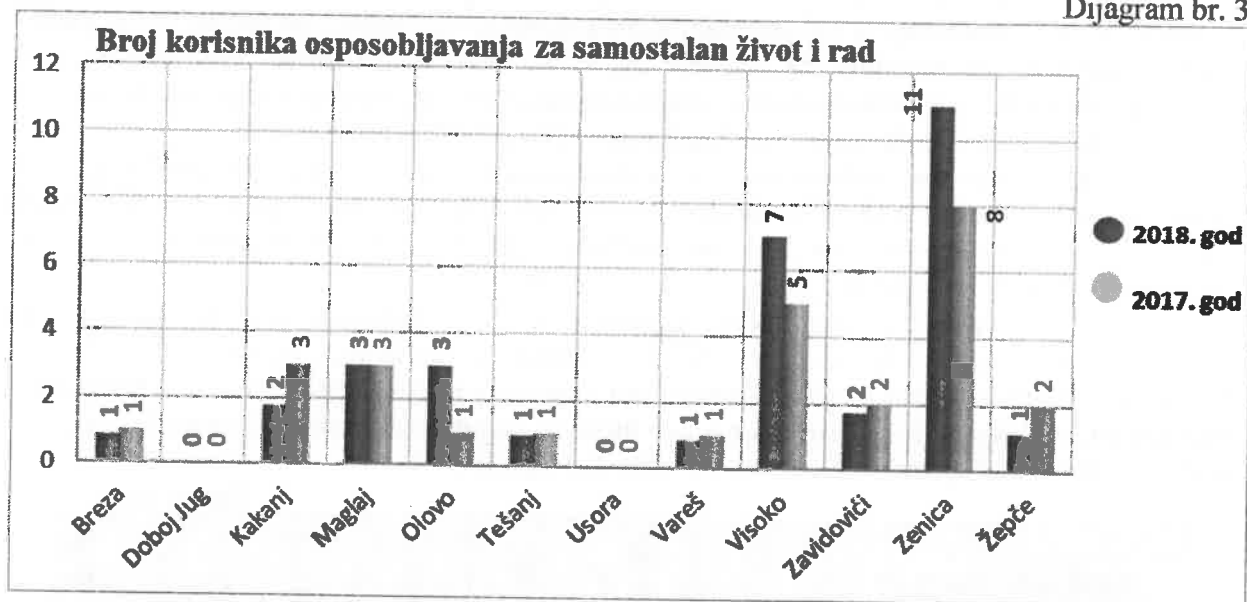
Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	GRAD/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Godina	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1.	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2017. gg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4
		2018. gg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4
2.	JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu Sarajevo	2017. gg	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5	0	8
		2018. gg	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5		8
3.	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjedenica	2017. gg	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	1	5
		2018. gg	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	1	1	7
4.	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2017. gg	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
		2018. gg	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
5.	Đački dom Zenica	2017. gg	0	0	3	1	1	0	0	0	2	0	0	1	8
		2018. gg	0	0	2	1	1	0	0	0	2	0	1	1	8
UKUPNO		2017. gg	1	0	3	3	1	1	0	1	4	2	8	2	26
UKUPNO		2018. gg	1	0	2	3	1	1	0	1	5	2	10	2	28

Pravo na internatski smještaj u ustanovama za osposobljavanje za život i rad u 2018. godini ostvarivalo je 28 djece i mladih osoba ometenih u psiho-fizičkom razvoju, dok su pravo na prijevoz do obrazovne institucije ostvarivala tri korisnika, i to iz: Zenice, Visokog i Olova. To znači da je za 31 korisnika ovih prava iz Budžeta Kantona u 2018. godini utrošeno 111.166,43

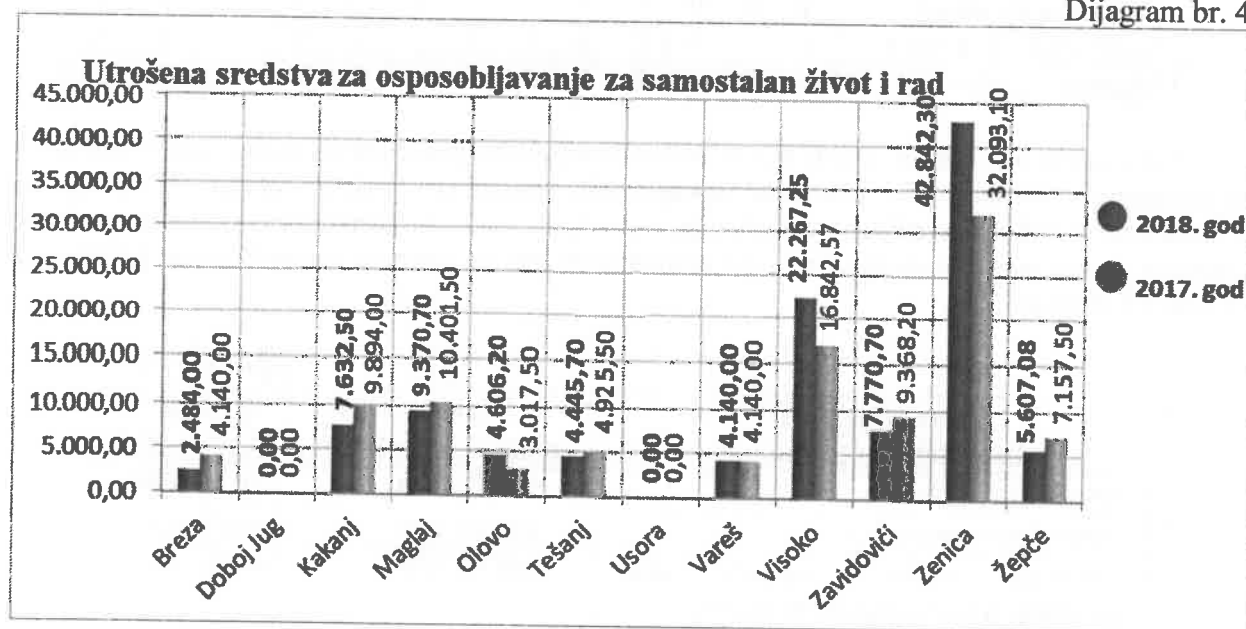
KM. U 2017. godini internatski smještaj je ostvarivalo 26 korisnika i jedan korisnik je ostvarivao pravo na prijevoz, tako da je za 27 korisnika iz budžeta Kantona utrošeno 101.979,87 KM. Dakle, pravo na osposobljavanje za život i rad u 2018. godini ostvarivalo je više za četiri korisnika i utrošeno je više sredstava za 9.186,56 KM ili 9,01%.

Više komparativnih podataka o broju korisnika i potrošnji sredstava, po gradu/općinama Kantona može se vidjeti u dijagramima br. 3 i 4.

Dijagram br. 3



Dijagram br. 4



3.1.5. Smještaj u drugu porodicu

Smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastitih porodica ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom i Zakona o hraniteljstvu u Federaciji BiH („Službenim novinama Federacije BiH”, broj 19/17 – u

daljem tekstu: *novi Zakon*). S obzirom da Kanton još nije uskladio svoje propise sa novim Zakonom, odredbe novog Zakona primjenjuju se neposredno a Kantonalni zakon u pogledu finansiranja i učešća u troškovima smještaja.

S ciljem stvaranja uslova za adekvatnu primjenu novog Zakona, a u skladu sa propisanim obavezama, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike provodi aktivnosti edukacije kako profesionalaca iz centara/službi, tako i potencijalnih i postojećih hranitelja. Kao rezultat navedenih aktivnosti, na području Kantona djeluju 2 certificirana trenera/ profesionalaca iz centara za socijalni rad, koji provode edukacije hranitelja prema međunarodno priznatom „PRIDE“ modelu edukacije u oblasti hraniteljstva. Certificirani treneri su tokom 2018. godine izvršili edukaciju 26 hranitelja sa područja Kantona. Zbog nedovoljnog broja certificiranih trenera/profesionalaca iz centara/službi, proces edukacija za certificirane trenere/profesionalce omogućen je za još tri profesionalca sa Kantona pred kraj 2018. godine.

Hraniteljstvo kao vaninstitucionalni oblik zbrinjavanja djece i odraslih predstavlja izazov u oblasti socijalne zaštite, te je stoga neophodno razvijati svijest građana i profesionalaca, zatim uspostaviti i razvijati nove procedure na području Kantona, a što bi dugoročno trebalo da unaprijedi uslugu hraniteljstva i primjenu novog Zakona.

Članom 30. stav (3) novog Zakona propisano je da se rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanje u hraniteljsku porodicu donosi uz prethodno pribavljenu saglasnost kantonalnog ministarstva u pogledu hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika. Broj izdatih saglasnosti za ostvarivanje prava djece na smještaj u hraniteljsku porodicu u 2018. godini prema gradu/općinama Kantona naveden je u Tabeli br. 4.

Tabela br. 4

Date saglasnosti za smještaj u hraniteljsku porodicu	Breza	Doboj	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Visoko	Vareš	Zavidovi	Zenica	Žepče	Ukupno:
- srodnička porodica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	1	9
- nesrodnička porodica	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	0	4
Ukupno:	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	11	1	13

Naknade za smještaj lica u drugu, odnosno hraniteljsku porodicu su priznavane u skladu sa Kantonalnim zakonom do momenta ispunjavanja uslova po novom Zakonu. U skladu sa Uputstvom o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, po Kantonalnom zakonu naknade su isplaćivane u iznosima datim u Tabeli br. 5.

Tabela br. 5

Vrste smještaja u hraniteljsku porodicu:	Isplata u 2018.godini	Isplata u 2017.godini
1. srodnička porodica	162,14 KM	160,60 KM
2. nesrodnička porodica	221,10 KM	219,00 KM
3. smještaj djeteta i odrasle osobe ometene u psiho-fizičkom razvoju	294,80 KM	292,00 KM

Od 23. marta 2018. godine u primjeni je novi Zakon i prava su priznavana zavisno od ispunjavanja propisanih uslova. S obzirom na povodenje upravnog postupka i procedure trebovanja sredstava, isplata naknada po novom Zakonu je uslijedila tek od novembra 2018. godine. Sve ovo se odrazilo na manju potrošnju sredstava tako da će razlika neisplaćenih sredstva biti prenesena na teret Budžeta Kantona iz 2019. godine.

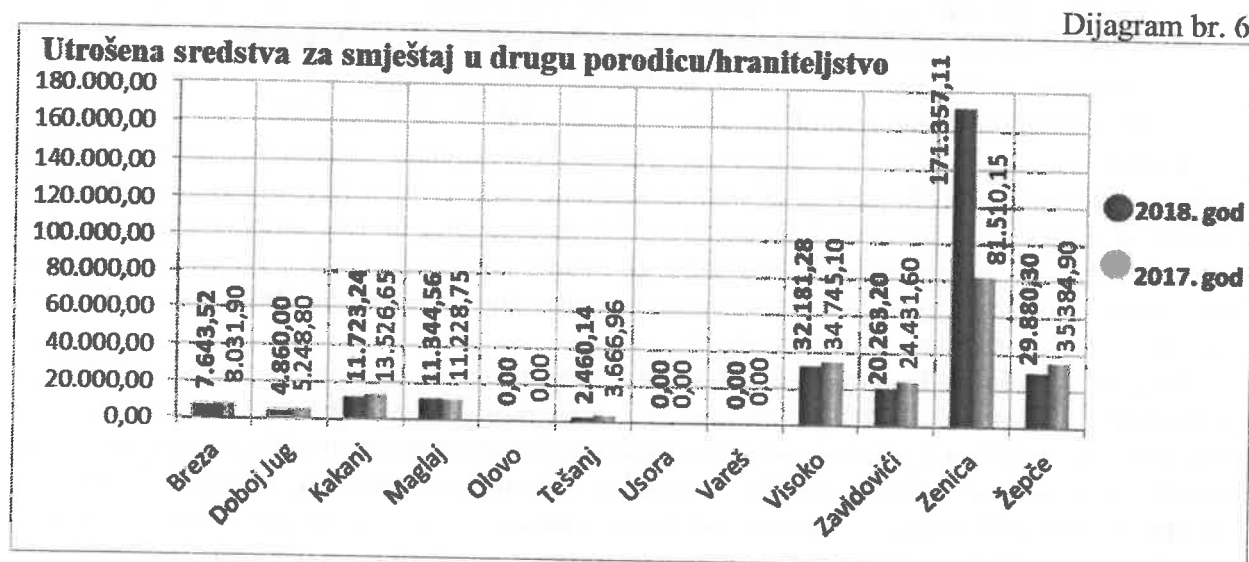
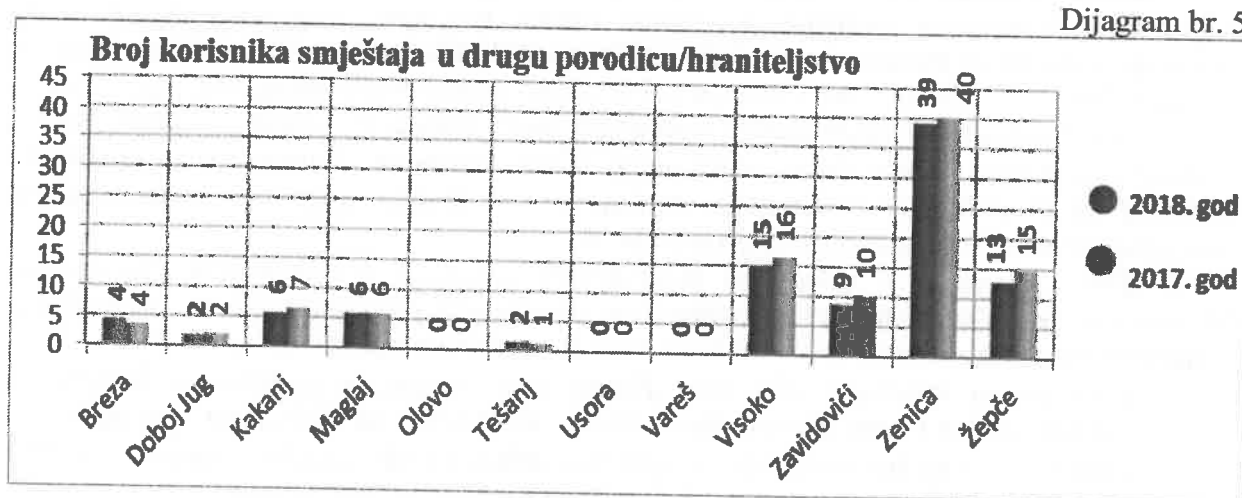
SD

Uputstvom o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom naknade su utvrđivane po novom Zakonu u iznosima datim u Tabeli br. 6.

Tabela br. 6

Visina hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika	Isplata u 2018. godini
Naknada za prvog hranjenika u tradicionalnom hraniteljstvu - 15%	133,35 KM
Naknada za narednog hranjenika -15% od iznosa za prvog hranjenika	20,00 KM
Naknada za prvog hranjenika u specijalizovanom hraniteljstvu - 30%	266,70 KM
Naknada za narednog hranjenika -30% od iznosa za prvog hranjenika	53,34 KM
Naknada za izdržavanje hranjenika u tradicionalnom hraniteljstvu -30%	266,70 KM
Naknada za izdržavanje hranjenika u specijalizovanom hraniteljstvu -50%	444,50 KM

Detaljniji pokazatelji o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece i odraslih u drugu porodicu, po općinama/gradu Kantona za 2018. i 2017. godinu, dati su u dijagramima br. 5 i 6.



U 2018. godini, ovo pravo je ostvarilo 95 korisnika i za finansiranje naknada iz Budžeta Kantona utrošena su sredstva u iznosu 291.713,35 KM. Poređenjem navedenih podataka sa podacima iz 2017. godine, kada je za 101 korisnika utrošeno 217.774,81 KM, može se

konstatovati da su utrošena veća finansijska sredstava za 73.938,54 KM ili 33,95%, na što je uticao početak primjene novog Zakona i isplata naknada za hranitelja i naknada za izdržavanje hranjenika. Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona, predloženi su u Tabeli br. 11, na strani broj 21.

3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Prema Kantonalnom zakonu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite može ostvariti dijete i odraslo lice kojem je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način, a pod uslovima i na način predviđen Kantonalnim i Federalnim zakonom. Ovim pravom obezbjeđuje se zbrinjavanje: djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece žrtava nasilja u porodici, djece sa poremećajima u ponašanju, samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti, lica sa invaliditetom, lica s duševnim smetnjama, starih lica bez porodičnog staranja i lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, ugovorno su regulisani međusobni odnosi i obaveze Ministarstva i ustanova socijalne-zdravstvene zaštite. Korisnici ovog prava nalaze se na smještaju u sljedećim ustanovama socijalne zaštite na području Kantona: JU „Dom za stara lica Zenica“ Zenica, JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona, Ustanova „Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica“ Zenica, JU „Dom porodica“ Zenica, Ustanova za prihvatanje i odgoj djece „Mala škola“ Vareš, Ustanova „Sumero centar za podršku osobama sa invaliditetom“ Podružnica Zenica, te i u drugim ustanovama van Zeničko-dobojskog kantona koje su navedene u Tabeli br. 8.

U 2018. godini, a u skladu sa Kantonalnim zakonom i propisanom procedurom, Ministarstvo je rješavalo podnesene zahtjeve za utvrđivanju propisanih uslova za obavljanje djelatnosti ustanove socijalne zaštite. S tim u vezi, izdata su sljedeća rješenja za:

- Ustanovu za smještaj starijih lica „Zlatno doba“ Usora, sa sjedištem u Žabljak bb, Žabljak, općina Usora, Rješenje broj: 09-35-13949-10/15 od 03.01.2018. godine
- Ustanovu za smještaj starih i iznemoglih lica „SIRA DOM“, na adresi: Lepenica br. 294, općina Tešanj, Rješenje broj: 09-35-04442-4/18 od 16.05.2018. godine;
- Privatni starački domu za pokretne i nepokretne Maglaj, na adresi: Bosanska br. 48, općina Maglaj, Rješenje broj: 09-35-02039-7/18 od 17.08.2018. godine;
- Ustanovu za kućnu njegu SeVital, na adresi: Alije Izetbegovića 5+4+M, općina Kakanj, Privremeno rješenje broj: 09-35-008145-3/18 od 27.11.2018. godine.

Vezano za unapređenje i harmonizaciju procedura u pogledu osnivanja ustanova socijalne zaštite, u decembru 2018. godine je održan sastanak predstavnika Ministarstva i Kantonalne uprave za inspeksijske poslove. Također je ostvarena i saradnja sa Ministarstvom zdravstva po ovom pitanju, jer neusklađenosti pravilnika iz oblasti socijalne zaštite i zdravstva otežavaju provođenje procedura, odnosno ispunjavanje proceduralnih zahtjeva od strane zainteresovanih lica za osnivanje ustanova socijalne zaštite.

Shodno odredbama Kantonalnog zakon, prvostepeni organi su dužni da podnesu zahtjev za saglasnost Ministarstva u slučajevima kada će se ostvareno pravo djelimično ili u potpunosti finansirati iz Budžeta Kantona, odnosno prije donošenja rješenja o ostvarivanju prava na: smještaj u ustanovu socijalne zaštite, smještaj u hraniteljsku porodicu, smještaj u terapijske zajednice, osposobljavanje za život i rad, te za plaćanje troškova sahrane/dženaze korisnika smještaja u ustanovu socijalne zaštite. Na osnovu podnesenih zahtjeva centara/službi, Ministarstvo je u 2018. godini dalo 243 saglasnosti za 210 korisnika, u svrhu ostvarivanje prava prikazanih u Tabeli br. 7.

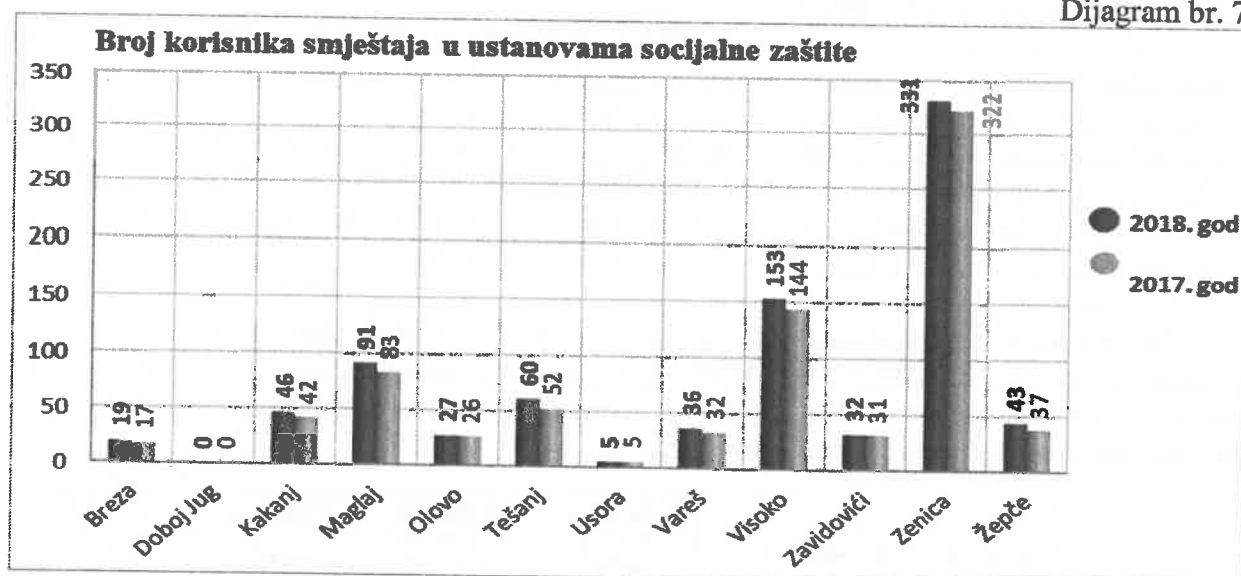
Tabela br. 7.

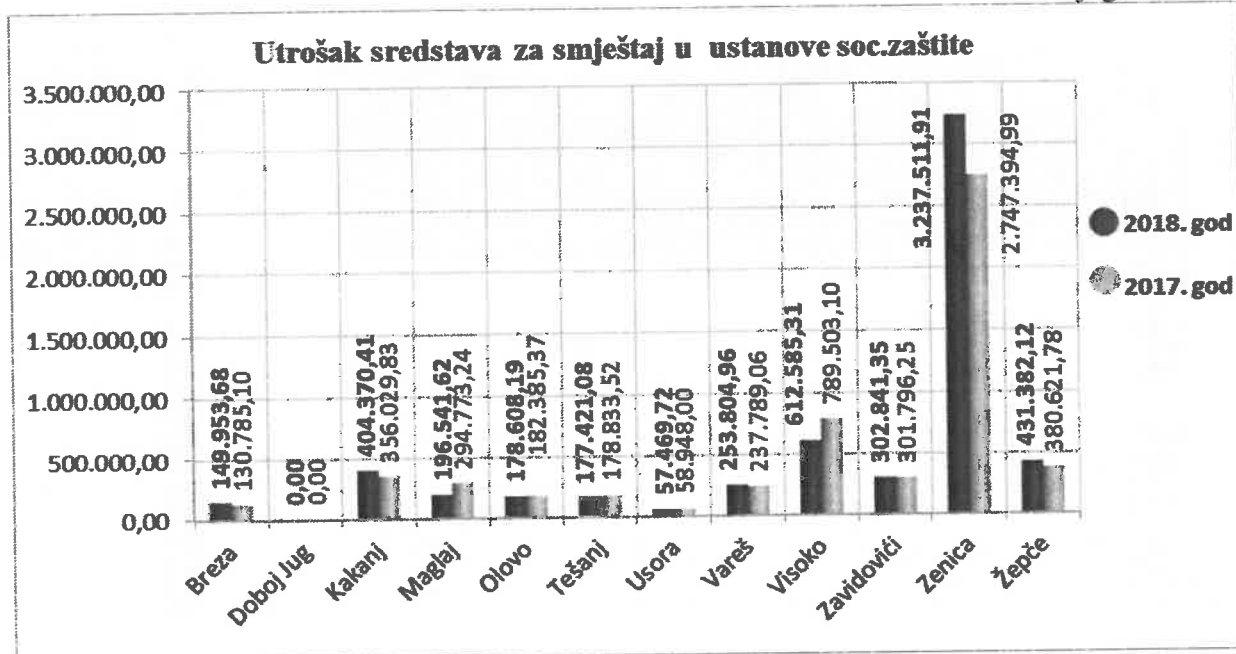
Općina/ Grad	Ukupan broj izdatih saglasnosti	Pregled o broju lica prema datim saglasnostima 2018. godini i prema vrsti smještaja														Broj obnovljenih saglasnosti	Tabela br. 7. Pregled o broju lica bez obnovljenih saglasnosti			
		Za ukupan broj lica	Od čega mlađ. lica	Od čega odrasla lica	Gender		smještaj u privremeni smještaj u mreži	Ustanova Sumro rova za starije smještaj u privremeni smještaj u mreži	Ustanova "Dom porodica" JU	hraniteljstvo			osposobljavanje porodica	terapijski zabavni centri	sehrana/ izmena		Ukupan broj lica	Gender		od čega mlađ. lica
					M	Ž				osposobljavanje porodica	osposobljavanje porodica	osposobljavanje porodica								
Breza	12	12	1	11	4	8	10	1	0	0	0	0	0	1	0	10	7	3	4	1
Doboj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jug	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kakanj	15	15	1	14	8	7	10	3	0	0	0	0	1	0	1	3	12	7	5	1
Maglaj	10	10	1	9	9	1	9	0	0	0	0	0	0	1	0	8	7	6	1	1
Olovo	1	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	1	1	1
Tešanj	9	9	3	6	7	2	4	2	0	0	0	0	0	3	0	3	7	5	2	2
Usora	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Visoko	39	40	13	27	19	21	26	9	0	0	0	1	3	1	0	21	33	17	16	13
Vareš	21	21	0	21	9	12	5	11	1	0	0	0	0	0	4	3	19	8	11	0
Zavidovići	14	16	5	11	4	12	7	4	2	3	0	0	0	0	0	5	13	4	9	3
Zenica	99	105	43	62	58	47	48	16	5	2	11	5	4	5	9	29	90	45	45	34
Žepče	22	22	4	18	13	9	8	8	0	0	1	0	2	0	3	7	19	12	7	3
Ukupno:	243	253	72	181	132	121	127	55	8	5	12	6	12	11	17	90	210	108	102	59

Navedeni podatak o broju saglasnosti za smještaj djece, odnosi se na: privremeni smještaj za 33 djece u ustanove socijalne zaštite, saglasnost za smještaj 1 djeteta u Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama sa invaliditetom” Podružnica Zenica, hraniteljski smještaj za 13 djece, osposobljavanje za život i rad za 9 djece i smještaj za 3 djece u Prihvatište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti pri JU „Dom porodica” Zenica.

Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona, predloženi su u Tabeli br. 11, na strani br. 21. U narednim dijagramima br. 7 i 8, navedeni su uporedni pokazatelji o broju korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite, kao i utrošena sredstva po gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona.

Dijagram br. 7





Za finansiranje smještaja oko 842 korisnika u 2018. godini je utrošeno 6.002.490,35 KM, dok je u 2017. godini utrošeno 5.658.860,24 KM za oko 791 korisnika. Uporedni podaci ukazuju da je u 2018. godini broj korisnika veći za 51 korisnika i da je došlo do utroška većeg iznosa budžetskih sredstava za oko 343.630,11 KM. Do povećanog broja korisnika i izdvajanja budžetskih sredstava je došlo jer navedeni podaci sadrže i podatke o korisnicima i o finansiranju JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, gdje je došlo do povećanja broja korisnika usluga.

Podaci o broju zbrinutih korisnika sa područja grada/općina Kantona u ustanove socijalne zaštite prikazani su u Tabeli br. 11, dok su u narednoj Tabeli br. 8 dati podaci o broju korisnika i utrošku budžetskih sredstava za smještaj korisnika u ustanove socijalne zaštite na godišnjem nivou za period 2015.-2018. godina.

Uprkos kontinuiranim naporima ovog ministarstva na unapređenju uslova za vaninstitucionalno zbrinjavanje u saradnji sa centrima/službama, i dalje je prisutna potreba za institucionalnim smještajem lica u stanju socijalne potrebe usljed neadekvatne ili nepostojeće podrške porodica, odnosno podrške lokalnih zajednica. Stoga je instrukcijama i uputstvima Ministarstva koji uređuju ovu oblast, određeno da se prilikom provođenja postupka za ostvarivanje prava korisnika na smještaj, nakon izvršenih provjera o mogućnostima zbrinjavanja u lokalnoj zajednici, kao prioritet uzmu u razmatranje ustanove socijalne zaštite sa područja Kantona.

Na ovaj način, većini korisnika je omogućen ostanak u lokalnoj zajednici, te je korisnicima i njihovim srodnicima jednostavnije održavanje kontakata (posjete srodnika, posjete korisnika porodici i drugo). Na ovaj način se potencira korištenje i jačanje postojećih resursa i kvalitete usluga socijalne zaštite na području Kantona.

Tabela br. 8

USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE			Ukupno za socijalne ustanove 2018.	Ukupno za socijalne ustanove 2017.	Ukupno za socijalne ustanove 2016.	Ukupno za socijalne ustanove 2015.
1.	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić	broj	67	68	68	68
		KM	751.972,97	752.931,62	779.481,92	797.527,71
2.	JU škola za odgoj i obrazovanje Zenica	broj			28	47
		KM			74.295,00	93.210,00
3.	„Naš dom“ d.o.o. Travnik	broj	21	22	27	30
		KM	143.569,22	150.621,95	184.884,83	228.706,48
4.	JU Dom za lica sa invaliditetom	broj	1	1	1	1

	Višegrad	KM	6.967,20	7.108,00	7.108,00	7.766,36
5.	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo	broj	1	1	0	1
		KM	7.893,72	4.050,30	0,00	8.592,00
6.	JU Dom za lica sa invaliditetom Prijedor	broj	1	1	2	2
		KM	8.664,00	8.664,00	18.014,00	17.884,40
7.	Rehabilitacijski centar za osobe sa invaliditetom „Sveta obitelj“ Mostar	broj	1	1	2	2
		KM	16.080,00	19.389,00	32.160,00	32.160,00
8.	Ustanova za prihvatanje i odgoj djece „Mala škola“ Vareš	broj	3	3	3	3
		KM	12.294,72	12.294,72	12.294,72	15.294,72
9.	JU „Dom-porodica“ Zenica	broj	75	72	84	92
		KM	756.900,00	776.000,00	819.960,26	876.628,59
10.	Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo	broj	1	1	1	1
		KM	5.950,00	7.140,00	7.140,00	7.140,00
11.	Ustanova za predškolski odgoj i socijalnu zaštitu „Majčino selo“ Medugorje	broj	1	1	1	2
		KM	4.567,20	4.567,20	7.697,52	7.227,05
12.	Edukacijsko-rehabilitacijski centar „Duga“ Novi Travnik	broj	2	2	3	2
		KM	16.800,00	16.480,00	14.880,00	14.880,66
13.	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Bakovići	broj	83	78	76	75
		KM	852.647,63	790.305,14	778.480,22	761.940,88
14.	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS	broj	1	1	2	2
		KM	11.139,90	10.304,02	15.830,26	14.887,92
15.	SOS Kinderdorf Sarajevo	broj	9	12	18	21
		KM	22.885,50	29.387,81	44.805,00	59.028,90
16.	FONDACIJA „SELO MIRA“ Lukavac – Turija	broj	9	12	14	16
		KM	55.989,83	73.107,16	78.409,38	94.809,19
17.	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica „Drin“ Fojnica	broj	143	137	134	143
		KM	1.404.045,32	1.420.953,26	1.475.421,34	1.549.755,08
18.	Zavod za liječenje „Jakeš“ Modriča	broj	2	2	2	2
		KM	11.211,44	11.529,00	11.529,00	17.543,60
19.	JU „Dom za stara lica Zenica“ Zenica	broj	24	23	21	20
		KM	153.138,99	150.431,65	136.275,59	161.423,65
20.	JU Penzionerski dom sa stacionarom ZDK	broj	55	45	38	38
		KM	429.584,67	364.130,95	298.130,10	307.491,55
21.	Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici Podružnica Zenica	broj	33	28	17	10
		KM	296.763,04	257.502,38	103.151,15	17.813,30
22.	JU Centar za djecu i odrasle s posebnim potrebama ZDK – Odjeljenje u Zenici	broj	118	90	91	98
		KM	927.912,58	248.587,56	274.371,60	158.000,04
22.1.	JU Centar- Poslovna jedinica Dnevni centar Žepče/Maglaj	broj	71	66	51	52
		KM	23.634,00	141.804,00	141.804,00	141.804,00
22.2.	JU Centar-Poslovna jedinica Dnevni centar Visoko	broj	74	70	72	
		KM	33.615,84	201.695,04	201.695,04	
22.3.	JU Centar - Poslovna jedinica Dnevni centar Tešanj	broj	37	34	23	
		KM	10.837,58	65.025,48	54.187,90	
24.	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj	4	2	1	2
		KM	20.000,00	11.550,00	3.770,00	5.700,00
25.	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj	4	1	2	2
		KM	17.100,00	3.300,00	8.870,00	4.040,00
26.	Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica Zenica	broj	0			
		KM	325,00			
27.	UG "Put života - put feniksa"	broj			1	
		KM			1.800,00	
UKUPNO		broj	842	791	783	732
UKUPNO NA PODRUČJU ZE-DO KANTONA		KM	6.002.165,35	5.658.860,24	5.586.446,83	5.401.256,08
		broj	491	430	429	360
		KM	2.644.681,42	2.217.471,78	2.117.965,36	1.771.665,85

I tokom 2018. godine, Ministarstvo je podržavalo i aktivno učestvovalo u procesima reforme socijalne zaštite, sa naglaskom na deinstitucionalizaciju i transformaciju ustanova socijalne zaštite, te adekvatno ostvarivanja prava u skladu sa pozitivnim zakonskim rješenjima i

80

međunarodnim dokumentima. U kontekstu ovih procesa, Ministarstvo je u saradnji sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike provodilo sljedeće bitne aktivnosti:

• Vezano za smještaj djece bez roditeljskog staranja i osoba s invaliditetom u ustanove socijalne zaštite, Ministarstvo kontinuirano primjenjuje praksu davanja saglasnosti za privremeni smještaj za većinu korisnika gdje za to postoji mogućnost, uz obavezu prvostepenih organa da intenziviraju aktivnosti s ciljem omogućavanja povratka korisnika u biološke porodice ili iznalaženja alternativnih vidova zbrinjavanja (smještaj u hraniteljsku porodicu, usvojenje, smještaj u Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, usluge dnevnog zbrinjavanja i rane intervencije JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, Prihvatište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti pri JU „Dom porodica“ Zenica).

Kao jedan od vidova alternativnog zbrinjavanja, usvojenje je poseban oblik porodično-pravne zaštite djece bez roditelja ili odgovarajućeg roditeljskog staranja, kojim se zasniva roditeljski, odnosno srodnički odnos, propisan Porodičnim zakonom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05, 41/05 i 35/14). Nažalost, podaci i dalje ukazuju da se ovaj oblik brige nedovoljno iskorištava, a najčešće zbog neispunjavanja zakonom predviđenih uslova za pokretanje postupka usvojenja (jedan ili oba roditelja nisu dali pristanak, roditeljima nije oduzeto roditeljsko prava usljed neadekvatne brige o djetetu i slično). Važno je naglasiti da smještaj u ustanovama socijalne zaštite podrazumijeva i smještaj djece bez roditeljskog staranja usljed zanemarivanja i nasilja od strane roditelja, odnosno djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama. Tu su i djeca čiji roditelji u određenom periodu nisu mogli da izvršavaju roditeljsku dužnost usljed bolesti i teške materijalne situacije, s tim da roditelji u međuvremenu najčešće nisu uključeni u programe samopomoći ili druge vidove pomoći od strane lokalnih zajednica s ciljem stvaranja uslova povratka djece u biološke porodice. U posebno teškom položaju se nalaze djeca sa fizičkom ili psihičkom ometenošću u razvoju, a koja imaju potrebu za alternativnim vidom zbrinjavanja, jer se potencijalni usvojitelji ili hranitelji u praksi vrlo rijetko odlučuju da preuzmu brigu o istima. Zbog navedenog je prisutna situacija da većina djece odraste u institucionalnom sistemu brige, uprkos velikom broju potencijalnih usvojitelja koji su evidentirani pri centrima/službama.

U Tabeli br. 9 su predloženi podaci centara/službi o usvojenju djece bez roditeljskog staranja, a u Tabeli br. 10 podaci o djeci koja ispunjavaju uslove za usvojenje sa područja Zeničko-dobojskog kantona za period 2015.-2018. godina:

Tabela br. 9

Pregled o broju usvojene djece							
Godina	Po vrsti usvojenja	Uzrast djece				Ukupno:	Ukupno:
		0-5	6-10	11-14	15-18		
2015.	potpuno	4	1	-	-	5	5
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2016.	potpuno	6	-	-	-	6	6
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2017.	potpuno	3	1	-	-	4	5
	nepotpuno	-	-	-	1	1	
2018.	potpuno	-	-	-	-	-	0
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
Ukupno:							16

SD

Tabela br. 10

Pregled o broju djece koja ispunjavaju uslove za usvojenje i potencijalnim usvojiteljima							
Godina	Po vrsti usvojenja	Uzrast djece				Ukupno:	Broj potencijalnih usvojitelja državljana BiH
		0-5	6-10	11-14	15-18		
2015.	potpuno	11	-	-	-	11	229
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2016.	potpuno	4	1	-	-	5	278
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2017.	potpuno	1	1	-	-	2	283
	nepotpuno	-	-	-	-	-	
2018.	potpuno	4	-	-	-	4	205
	nepotpuno	-	-	-	-	-	

• S obzirom da je u toku rješavanje problematike oko smještaja lica sa duševnim smetnjama u ustanovama socijalne zaštite zatvorenog tipa, a vezano za aktuelne presude za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić Zuhra i drugi protiv Bosne i Hercegovine (Aplikacija br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14) od 03. novembra 2015. godine, Ministarstvo i dalje daje saglasnosti za privremeni smještaj za većinu osoba s duševnim smetnjama na kraći period, s tim da su prvostepeni organi obavezni da prate stanje korisnika s ciljem njihovog povratka u porodicu ili lokalnu zajednicu.

• Ministarstvo ostvaruje kontinuiranu saradnju sa JU „Dom-porodica“ Zenica zbog transformacije ove ustanove i integrisanja usluga kao što su: socijalno stanovanje s ciljem društvene integracije mladih bez roditeljskog staranja, Prihvatište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti sa područja Kantona, provedbe Zakona o hraniteljstvu FBiH i drugo. Predstavnik Ministarstva aktivno učestvuje u radu Radne grupe za izradu Plana transformacije ove ustanove. Radna grupa je imenovana od strane gradonačelnika Grada Zenica i čine je i predstavnici Grada Zenica, navedene ustanove i nevladinog sektora.

• Ministarstvo kontinuirano provodi aktivnosti s ciljem povećanja socijalne uključenosti i jačanja vaninstitucionalnih vidova zbrinjavanja korisnika/lica s invaliditetom i djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju na području Zeničko-dobojskog kantona i to:

a) stanovanje u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku

Ovaj vid zbrinjavanja podrazumijeva smještaj 37 lica sa intelektualnim poteškoćama u 12 stambenih jedinica Podružnice ustanove „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ na području grada Zenica, gdje im se omogućava stručna podrška 12 asistenata s ciljem njihovog osposobljavanja za samostalan život i socijalno uključivanje u lokalnoj zajednici. Stručna podrška podrazumijeva svakodnevnu i kratkotrajnu podršku ili svakodnevnu i intenzivnu podršku ili 24-satnu sveobuhvatnu podršku. U pitanju su korisnici sa područja općina: Kakanj – 1 korisnik, Tešanj – 4 korisnika, Vareš – 1 korisnik, Zavidovići – 2 korisnika i grada Zenica - 29 korisnika.

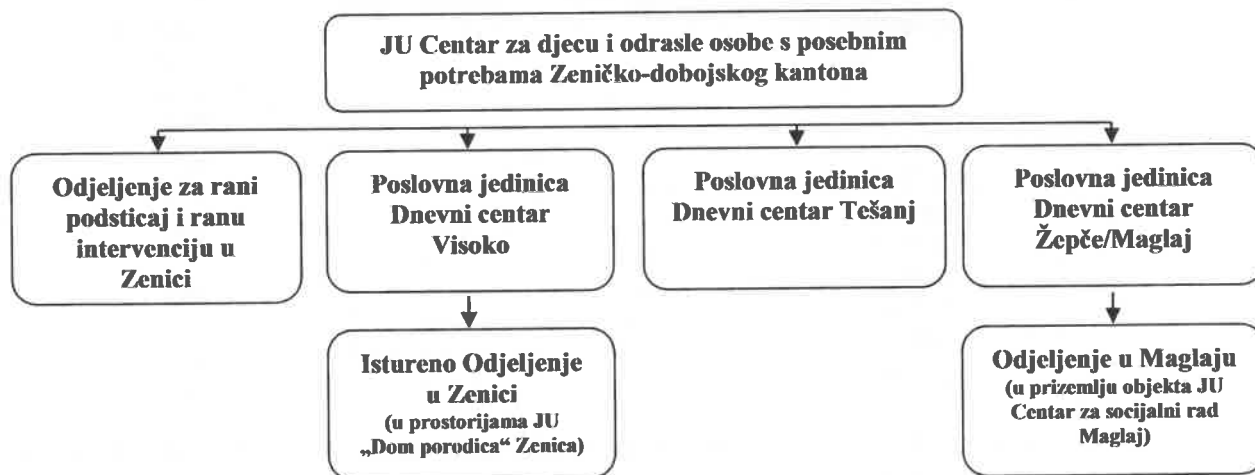
U 2018. godini, u ovu ustanovu je smješteno 6 lica, od čega je 1 lice premješteno iz drugog zavoda.

Zavisno od broja korisnika i ekonomske opravdanosti za Ustanovu, ovaj smještaj se može realizovati i na području drugih općina/grada Kantona, te na taj način koristiti raspoloživi resursi.

80

b) dnevno zbrinjavanje i usluge ranog podsticanja razvoja i rane intervencije

Navedene usluge su omogućene u JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Ustanova). U nastavku je prikazan organogram Ustanove:



Prema Odluci Skupštine Zeničko-dobojskog kantona o osnivanju Ustanove, broj: 01-5-16268/14 od 18.08.2014. godine, predviđeno je da se sredstva za rad iste obezbjeđuju iz Budžeta Kantona i po osnovu ugovora sa gradom/općinama o učešću u pokriću dijela ili ukupnih troškova usluga, te drugih izvora. S tim u vezi, utvrđen je model po kojem Kanton obezbjeđuje 2/3 sredstava za rad Ustanove, a 1/3 finansiraju grad/općine u udjelu prema procentu broja stanovnika u Kantonu.

U 2018. godini je pokrenuto više inicijativa s ciljem rješavanja problematike neadekvatnog finansiranja rada Ustanove od strane pojedinih općina/grada, odnosno Skupština Zeničko-dobojskog kantona je donijela Zaključak broj: 01-35-11302-1/18 dana 10.07.2018. godine po kojem se sugeriše općinama i Gradu Zenica da izmire svoje finansijske obaveze prema Ustanovi, kako se ne bi ugrozilo njeno poslovanje.

Takoder, u skladu sa Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-18691/18 od 26.12.2018. godine, menadžment Ustanove je poduzeo aktivnosti na naplati potraživanja od grada/općina Kantona koji nisu izvršavali svoje obaveze u skladu sa preuzetim ugovornim obavezama. Isto je rezultiralo potpisivanjem predmetnih ugovora sa općinama: Zavidovići, Žepče, Vareš, Visoko, Breza, Usora, Maglaj i Kakanj, dok općina Tešanj postupa u skladu sa ugovorom iz 2016. godine. Ustanova nema potpisan novi ugovor sa Gradom Zenica i općinama Olovo i Doboj Jug.

Vezano za dugovanja, a uprkos ranijim ili novopotpisanim ugovorima, sljedeće općine/grad nisu izmirili dugovanja prema podacima Ustanove sa 31.12.2018. godine: Breza, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visoko, Zavidovići, Zenica i Žepče. Uprkos navedenoj problematici, Ustanova omogućava besplatne usluge i korisnicima sa područja navedenih općina/grada, sem općine Usora s obzirom da nemaju korisnike kojima je potreban ovaj vid pomoći.

U 2018. godini, na prijedlog Ministarstva, a u skladu sa odlukama i zaključcima Skupštine i Vlade Zeničko-dobojskog kantona, Ustanovi je obezbjeđena sljedeća podrška:

- U Budžetu Kantona za 2018. godinu, planirana su sredstva za djelovanja Ustanove u iznosu od 996.000,00 KM, čime su omogućene besplatne stručne i druge usluge za 387 korisnika sa područja grada/općina sa područja Kantona;
- Odluka Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-18628/18 od 26.12.2018. godine, kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera za kontinuirano funkcionisanje Ustanove, u iznosu od 100.000,00 KM;
- Odluka Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-14377/18 od 25.09.2018. godine, kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera za obavljanje osnovne djelatnosti Ustanove i upošljavanje pripravnika, u iznosu od 27.000,00 KM;

- Odluka Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-14551/18 od 24.09.2018. godine, u svrhu realizacije aktivnosti utvrđenih Programom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu u iznosu od 25.000,00 KM;
- Zaključak Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-7148/18 od 25.04.2018. godine, kao pomoć za izradu i promociju CD-a o održanoj manifestaciji „Dani otvorenih vrata Dnevnog centra Visoko“, u iznosu od 1.500,00 KM;
- Zaključka Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-10409/18 od 22.06.2018. godine, kao pomoć za nabavku tračne pile za potrebe radnog osposobljavanja osoba s posebnim potrebama u Poslovnoj jedinici Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Tešanj, u iznosu od 1.599,00 KM.

Uzimajući u obzir broj korisnika, te činjenicu da se na listama čekanja na usluge Ustanove sa 31.12.2018. godine nalazilo 127 djece i odraslih osoba s posebnim potrebama/potencijalnih korisnika (75 lica za Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju djece sa posebnim potrebama, a 52 lica za usluge u dnevnim centrima), potrebno je intenzivirati aktivnosti na svim nivoima s ciljem adekvatnog finansiranja rada Ustanove. Povećan broj potencijalnih korisnika je prisutan i usljed nedovoljno uposlenog stručnog kadra u Ustanovi.

Bitno je naglasiti da je radom Ustanove povećana dostupnost širokog spektra besplatnih stručnih usluga za osobe s invaliditetom i djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju sa područja Kantona, a koji većinom nisu u mogućnosti da budu uključeni na redovno školovanje. Pored toga Ustanova pruža i stručne savjetodavne i druge usluge roditeljima korisnika i drugih osoba sa poteškoćama u razvoju.

Na ovaj način se ujedno provodi i prevencija u smislu institucionalnog smještaja s obzirom da Ustanova omogućava usluge tokom dana i da korisnici u većini imaju obezbjeđen prijevoz, odnosno korisnici se nakon boravka u Ustanovi vraćaju u porodično okruženje u lokalnu zajednicu. U međuvremenu, roditeljima/starateljima je omogućeno da se posvete svojim poslovnim ili drugim obavezama.

Pri Ustanovi je do jula 2018. godine djelovala Prvostepena stručna komisija za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju s tim da su zaprimljeni predmeti razmatrani i nakon navedenog perioda. Bitno je naglasiti da se procjena preostalih sposobnosti i dalje vrši prema Međunarodnoj statističkoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB-10), s obzirom da u praksi još uvijek nije došlo do primjene Međunarodne klasifikacije funkcionisanja, invalidnosti i zdravlja (MKF).

Pred kraj 2018. godine, a na inicijativu Ustanove, Grad Zenica je pokrenuo aktivnosti na imenovanju članova nove Prvostepene komisije. Inače, usluge iste koriste korisnici grada/općina: Breza, Olovo, Vareš, Visoko, Zenica i Žepče, dok pri centrima za socijalni rad Kakanj, Tešanj i Zavidovići djeluju zasebne općinske komisije. Korisnici iz općina: Doboj Jug, Maglaj i Usora, koriste usluge relevantne komisije koja djeluje pri JU Centar za socijalni rad Tešanj.

Rješenjem Ministra za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, broj: 09-34-13037/18 od 17.08.2018. godine, formirana je Drugostepena stručna komisija za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju. U toku 2018. godine, Drugostepena komisija je zaprimila i riješila 6 predmeta.

Predstavnici Ministarstva i javnih ustanova socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona kontinuirano učestvuju na događajima kao što su: konferencije, javne rasprave, okrugli stolovi, edukacije i slično, kao i u članstvu radnih grupa i koordinacionih tijela s ciljem unapređenja zakonske regulative i zaštite i prava korisnika socijalne zaštite i zaštite porodica sa djecom, odnosno lica u stanju socijalne potrebe.

Realizovane aktivnosti na praćenju i stručnom nadzoru u primjeni Kantonalnog zakona, te revizije predmeta i kontrole namjenskog trošenja Budžetskih sredstava su imale dobar učinak na otklanjanje neusklađenosti, propusta i nepravilnosti u radu.

80

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove i druga prava iz socijalne zaštite u 2018. godini

Tabela br. 11

PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE			GRAD/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tečanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1.	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	39	1	187	65	25	114	21	33	110	158	485	98	1.335
		KM	36.293,00	901,33	174.439,67	59.126,93	22.471,66	104.811,76	19.175,28	31.035,36	101.231,57	146.895,94	480.109,21	90.492,73	1.266.984,44
2.	Jednokratne novčane pomoći	broj	80	39	119	62	70	185	43	90	139	124	300	84	1.335
		KM	9.400,00	6.400,00	16.000,00	9.600,00	9.400,00	17.000,00	7.200,00	9.400,00	17.900,00	10.300,00	40.500,00	12.000,00	165.100,00
3.	Smještaj u drugu porodicu	broj	4	2	6	6	0	2	0	0	15	9	39	13	95
		KM	7.643,52	4.860,00	11.723,24	11.344,56	0,00	2.460,14	0,00	0,00	32.181,28	20.263,20	171.357,11	29.880,30	291.713,35
4.	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	19	0	46	91	27	60	5	36	153	32	331	43	842
		KM	149.953,68	0,00	404.370,41	196.541,62	178.608,19	177.421,08	57.469,72	253.804,96	612.585,31	302.841,35	3.237.511,91	431.382,12	6.002.490,35
5	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	1	0	2	3	2	1	0	1	6	2	10	1	28
		KM	2.484,00	0,00	7.632,50	9.370,70	4.606,20	4.445,70	0,00	4.140,00	22.267,25	7.770,70	42.842,30	5.607,08	111.166,43
UKUPNO		broj	143	42	360	227	123	362	69	160	422	324	1.165	239	3.635
		KM	205.774	12.161	614.166	285.984	215.086	306.139	83.845	298.380	786.165	488.071	3.972.321	569.362	7.837.455

3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući ima osoba kojoj je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju, neophodno potrebna kućna njega i pomoć u kući, ukoliko je potpuno nesposobno za samostalan rad i privređivanje, starija od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena) i osoba sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju, koja nije u stanju da se sama stara o sebi. Ovo prava proizilazi iz Kantonalnog zakona gdje su propisani bliži uvjeti. Uslugu obezbjeđuje i finansira grad/općina, a realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući, ukoliko ima iskustvo, te posjeduje materijalne i kadrovske kapacitete.

Značaj ostvarivanja ovog prava za građane, ogleda se u omogućavanju blagovremene i kontinuirane usluge u kućnom i humanijem okruženju korisnika, odnosno boravku u lokalnoj zajednici i iskorištavanju postojećih kapaciteta i resursa korisnika i lokalne zajednice.

Međutim, ova usluga se omogućava sporadično u okviru realizacije projekata pojedinih nevladinih organizacija, te još uvijek nije prepoznat značaj iste u smislu sistemskog integrisanja usluge u lokalnim zajednicama, posebno s aspekta sve većeg broja zahtjeva centara/službi prema ovom ministarstvu za davanje saglasnosti za smještaj starijih lica bez porodičnog staranja u ustanove socijalne zaštite.

Pozitivan primjer prakse po ovom pitanju predstavljaju:

- projekat mobilne kućne njege u objektima Radakovo i Crkvice koji za raseljena lica realizuje JU Penzionerski dom sa stacionarom Zeničko-dobojskog kantona u saradnji sa Ministarstvom,
- rad privatne ustanove socijalne zaštite, odnosno Ustanove za kućnu njegu „SeVital“ iz Kaknja, koja je počela sa radom krajem novembra 2018. godine.

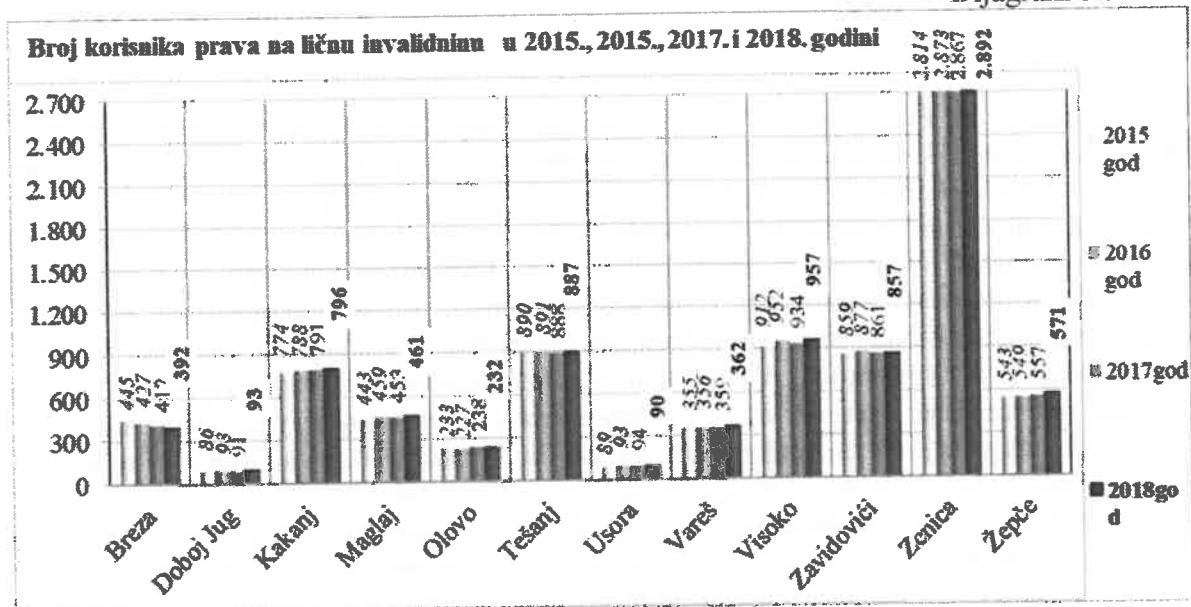
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava lica sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Na osnovu nalaza i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje, ova prava mogu ostvariti lica kojima je utvrđena visina invaliditeta 90% ili 100% i utvrđena potreba za nekim od preostala dva prava, odnosno lice može ostvariti samo pravo na invalidninu u navedenom procentu i ako je utvrđena potreba istovremeno može ostvarivati pravo na pomoć i njegu od drugog lica i/ili pravo na ortopedski dodatak

Postupak o priznavanju ovih prava vrši se putem centara/službi i evidencija vodi u bazi SOTAC. Prema podacima iz navedene baze ukupan broj korisnika prava lica sa 100% ili 90% invaliditetom u Kantonu na kraju 2018. godine bio je 8.590 korisnika i ostvarivali su ukupno 18.845 prava. Tokom 2017. godine broj korisnika prava bio je 8.545 korisnika i ostvarena su 18.876 prava, u 2016. godini broj korisnika bio je 8.585 i ostvareno je 18.907 prava, dok je u 2015. godine broj korisnika bio 8.443 i ostvareno 19.785 prava.

Uporedni podaci o broju korisnika prava na ličnu invalidninu za period 2015.-2018. godinu pokazuju da se broj korisnika ovog prava konstantno mijenja. Evidentno je da je najveći broj lica sa invaliditetom ostvario pravo na ličnu invalidninu tokom 2018. godine, a da se broj utvrđenih prava na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak konstantno smanjuje. Iz ovoga se može zaključiti da su građani informisani o ostvarivanju ovih prava i da posljednji podaci pokazuju realniju sliku broja lica sa civilnim invaliditetom, odnosno da na području Kantona imamo veći broj lica sa 90% ili 100% invaliditetom. Uvid i više podataka o brojnom stanju korisnika prava na ličnu invalidninu, razvrstano po lokalnim zajednicama za period 2015. - 2018.godina, dat je u dijagramu br. 9.

Dijagram br. 9



Naknade za navedena prava isplaćuju se iz Budžeta Federacije BiH, u iznosima kako je prikazano u Tabeli br. 12.

Tabela br. 12

Prava osoba sa invaliditetom	I grupa (100% invaliditet)	II (90%) invaliditet
Lična invalidnina	109,76 KM	82,32 KM
Tuđa njega i pomoć	274,40 KM	137,20 KM
Ortopedska pomagala	19,20 KM	

Prema navedenim iznosima i broju ostvarenih prava, za finansiranje svih prava lica sa invaliditetom sa područja Kantona iz Budžeta Federacije BiH u 2018. godini, izdvojeno je oko 28.273.702,10 KM, dok je u 2017. godini bilo izdvojeno oko 28.464.152,64 KM.

Detaljniji podaci o broju ostvarenih prava lica sa invaliditetom za 2018. godinu dati su u narednoj tabeli.

Tabela br.13

GRAD/ OPĆINE ZE-DO KANTONA	Prava civilnih (neratnih) invalida					Ukupno 100% i 90%	Ukupno prava
	Lična invalidnina		Tuđu njega i pomoć		Ortopetski dodatak		
	100%	90%	F BiH I grupa	F BiH II grupa			
BREZA	210	182	116	206	125	392	839
DOBOJ-JUG	60	33	47	36	54	93	230
KAKANJ	477	319	334	318	299	796	1.747
MAGLAJ	297	164	203	162	189	461	1.015
OLOVO	141	91	81	106	72	232	491
TEŠANJ	571	316	397	330	317	887	1.931
USORA	62	28	51	33	43	90	217
VAREŠ	200	162	128	182	134	362	806
VISOKO	604	353	391	379	371	957	2.098
ZAVIDOVIĆI	528	329	356	363	334	857	1.910
ZENICA	1885	1007	1232	1008	1178	2.892	6.310
ŽEPČE	361	210	218	242	220	571	1.251
Ukupno	5.396	3.194	3.554	3.365	3.336	8.590	18.845

4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtve rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. Preostala propisana prava civilnih žrtava rata su: pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritarno zapošljavanje; prioritarno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć. Za finansiraju i provedbu navedenih preostalih prava civilnih žrtava rata potrebno je da se prema nadležnostima uključe drugi sektori i nivoi vlasti.

Federalnim i Kantonalnim zakonom propisano je da se finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje u omjeru 70% iz Federalnog budžeta i 30% iz Budžeta Kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu. Osnovica je utvrđena Odlukom Vlade Federacije BiH i primjenjuje se od 01.01.2018. godine u iznosi 594,94 KM. Ličnu invalidninu, civilne žrtve rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, a dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke ostvarenih prava u 2018. godini kao i iznose mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predočavamo u Tabeli br. 14.

Tabela br. 14

GRAD/ OPĆINE ZE- DO KANTONA	CIVILNE ŽRTVE RATA 2018.											
	100% I.	100% II.	90%	80%	70%	60%	I. grupa tude njege	II. grupa tude njege	III. grupa tude njege	I.step. ortopedski dodatak	II.step. ortopedski dodatak	III.step. ortopedski dodatak
Breza	1	0	0	0	3	7	1	0	0	1	3	2
Doboj Jug	1	2	1	4	6	2	1	1	0	1	3	1
Kakanj	0	0	0	3	1	2	0	0	0	0	1	1
Maglaj	4	5	6	8	8	27	4	1	0	9	5	11
Olovo	0	3	1	6	5	8	0	0	0	0	3	6
Tešanj	2	5	5	9	15	32	2	1	0	7	8	18
Usora	1	0	0	0	1	3	1	0	0	1	0	1
Vareš	0	0	0	4	1	5	0	0	0	0	1	0
Visoko	2	2	0	5	10	14	2	0	0	4	6	6
Zavidovići	1	7	5	8	10	28	1	0	2	4	7	8
Zenica	1	7	2	4	10	13	1	0	0	7	8	10
Žepče	0	2	2	0	0	13	0	0	0	0	3	4
UKUPNO	13	33	22	51	70	154	13	3	2	34	48	68
F BiH po korisniku	416,46	304,02	229,05	179,08	133,27	74,96	424,96	297,47	212,48	123,24	93,49	72,24
ZDK po korisniku	178,48	130,29	98,17	76,75	57,11	32,13	169,98	118,99	84,99	49,30	37,40	28,90
UKUPNO	594,94	434,31	327,22	255,83	190,38	107,09	594,94	416,46	297,47	172,54	130,89	101,14

Pravo na porodičnu invalidninu imaju članovi porodice civilne žrtve rata, uz uslove propisane Federalnim zakonom. U Tabeli br. 15 prikazani su iznosi naknade za porodičnu invalidninu koja se utvrđuje prema broju članova porodice.

Tabela br. 15

Prema broju članova porodice:	Ukupan iznos:	Udio FBiH:	Udio ZDK:
-za jednog člana porodice	255,83 KM	182,74KM	73,09 KM
-za 2 člana porodice	327,22 KM	233,73 KM	93,49 KM
-za 3 člana porodice	356,97 KM	254,98 KM	101,99 KM
-za 4 člana porodice i više	386,72 KM	276,23 KM	110,49 KM

Za finansiranje novčanih primanja civilnih žrtava rata tokom izvještajnog perioda ukupno je utrošeno 3.066.632,76 KM, i to 30% iz Budžeta kantona u iznosu od 896.436,74 KM i 70% iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.170.196,02 KM. U 2018. godini prava civilnih žrtava rata ostvarivalo je 807 korisnika i finansirana je 975 prava, dok je u 2017. godini prava civilnih žrtava rata ostvarivalo je 828 korisnika i finansirano 1.002 prava. Uporedni podaci pokazuju da je u 2018. godine manje za 21 korisnika naknada i manje ostvarenih 27 prava. Detaljni podaci o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata u 2017. i 2018. godini prikazani su u Tabeli br. 16, dok je pregled mjesečnih isplata, po općinama/gradu predložen u Tabeli br.17, na strani br. 26.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175-3/18 od 26.12.2018. godine, civilne žrtve rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su centri/službe.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala, civilne žrtve rata ostvaruju pod uslovima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. To jeste, na osnovu Odluke o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/18), a po preporuci nadležnog ljekara, lica sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na ortopedsko ili drugo pomagalo. U slučaju kada je nastala socijalna potreba za obezbjeđenjem sredstava za dodatne troškove liječenja ili za nabavku ortopedskog pomagala civilnim žrtvama rata, u skladu sa Pravilnikom Ministarstva dodjeljivane su jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći. Na sličan način, u skladu sa Pravilnikom, civilnim žrtvama rata dodjeljivane su socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

Pored navedenog, Ministarstvo je podržalo aktivnosti Saveza civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona sa ciljem unapređenja položaja civilnih žrtava rata. Za program rada i projektne aktivnosti Saveza odobrena sredstva Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona u iznosu 5.000,00 KM, kao i za obilježavanje 29. Oktobra – Dana civilnih žrtava rata u više gradova Kantona, odobrena sredstva u iznosu 3.000,00 KM.

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2017. i 2018. godini

Tabela br. 16

GRAD/ OPĆINA	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2018. god	2017. god	2018. god	2017. god	2018. god	2017. god	2018. god	2017. god	2018. god	2017. god	2018. god	2017. god	2018. god	2017. god
Breza	37	37	11	11	1	1	1	1	6	6	25	25	44	44
Doboj jug	37	39	16	18	3	3	2	3	5	7	18	18	44	49
Kakanj	17	16	6	6	7	6	0	0	2	2	4	4	19	18
Maglaj	142	147	58	59	2	2	5	5	25	25	82	86	172	177
Olovo	41	42	23	23	0	0	0	0	9	9	18	19	50	51
Tešanj	134	138	68	71	3	3	3	3	33	35	63	64	170	176
Usora	13	13	5	5	0	0	1	1	2	2	8	8	16	16
Vareš	38	39	10	12	14	14	0	0	1	2	14	13	39	41
Visoko	96	103	33	33	9	10	2	2	16	16	54	60	114	121
Zavidovići	110	111	59	59	3	3	3	2	19	19	48	49	132	132
Zenica	102	104	37	39	17	16	1	1	25	26	48	49	128	131
Žepče	40	39	17	17	6	6	0	0	7	7	17	16	47	46
UKUPNO	807	828	343	353	65	64	18	18	150	156	399	411	975	1002

Pregled mjesečnih isplata, po općinama/gradu, u korist korisnika prava civilnih žrtava rata, za period: januar-decembar 2018. godine

Tabela br. 17

CIVILNE ŽRTVE RATA	GRAD/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2018												
	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
ZDK	38.164,80	45.266,38	23.611,84	146.049,27	37.615,30	136.465,12	15.572,65	50.853,68	114.152,11	108.168,97	125.127,85	41.537,87	882.585,84
FBIH	93.361,68	109.059,05	55.094,14	358.702,58	91.036,52	331.639,90	38.698,23	122.352,54	276.132,34	261.766,89	307.549,00	99.714,25	2.145.107,12
UKUPNO	131.526,48	154.325,43	78.705,98	504.751,85	128.651,82	468.105,02	54.270,88	173.206,22	390.284,45	369.935,86	432.676,85	141.252,12	3.027.692,96

5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

U oblasti zaštite porodice sa djecom obezbjeđuje se porodica kroz materijalna i druga davanja, te pružanja usluga, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Osnovna prava porodice sa djecom propisana su Kantonalnim zakonom i finansiraju se iz kantonalnog Budžeta, a ukoliko je neko od proširenih prava regulisano gradskom/općinskom odlukom finansiraju i grad/općine. Stoga su u ovom dijelu Informacije predloženi pokazatelji o dostignutom stanju po pitanju finansiranja ostvarenih prava iz kantonalnog Budžeta, te prikupljeni podaci sa područja grada/općina Kantona.

Informacije o broju korisnika i planiranim sredstvima iz kantonalnog Budžeta za ostvarena prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom date su u Tabeli br. 20, na strani br. 36.

5.1. Dodatak na djecu

Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 110,55 KM, odnosno 15% od prosječne plaće Kantona koja je u 2018. godini iznosila 737,00 KM. Ovaj cenzus se ne odnosi na ostvarivanje prava na dječiji dodatak za porodicu koja se brine o djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodicu koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodicu u kojoj dijete ili jedan od roditelja imaju najmanje 60% oštećenje organizma, jer ovo pravo navedene porodice mogu ostvariti bez obzira na prihodovne i imovinske uslove.

Dječiji dodatak porodica ostvaruje po svakom djetetu koje je uzrasta do 15. godina i dalje sve dok se nalazi na redovnom školovanju, a najdalje do navršenih 26. godina života. Porodici koja ispunjava prihodovne i imovinske uslove, kako je to propisano Kantonalnim zakonom, iznos dječijeg dodatka pripada u iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, a porodici kojoj se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi pripada iznos dječijeg dodatka od 3% od prosječne plaće Kantona. Broj porodica koje su koristile pravo dat je u dijagramu br. 10.

U Tabeli br. 18, prikazani su iznosi dječijeg dodatka prema Uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2017. i 2018. godinu.

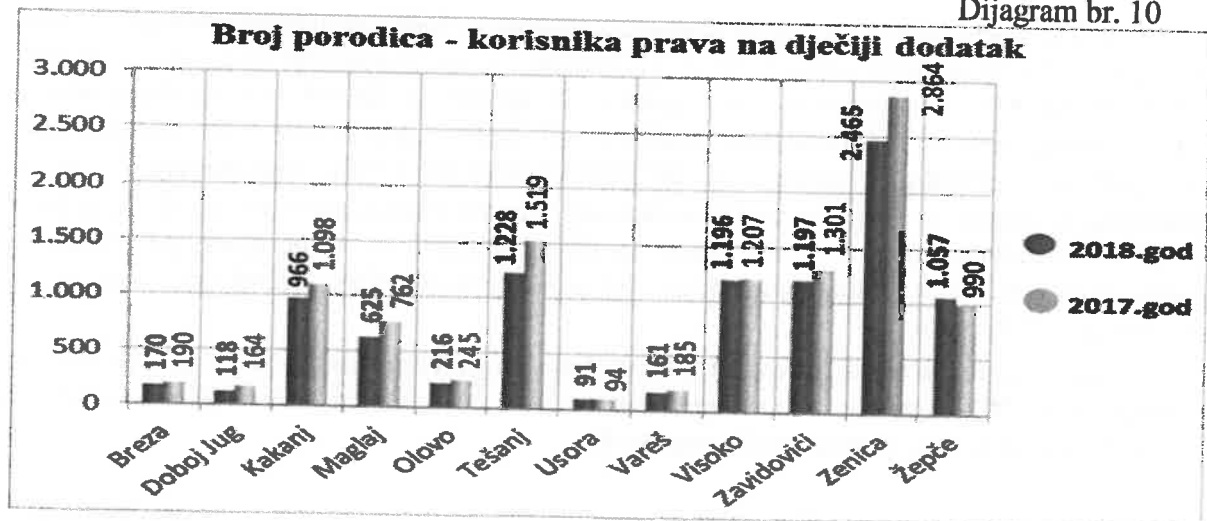
Tabela br. 18

Uslov za ostvarivanje prava na dječiji dodatak ako:	Visina dječijeg dodatka u 2017. godini	Visina dječijeg dodatka u 2018. godini - usklađeni sa Zakonom
-ispunjava prihodovne i imovinske uslove	14,60 KM	14,74 KM
-za porodicu se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi	21,90 KM	22,11 KM

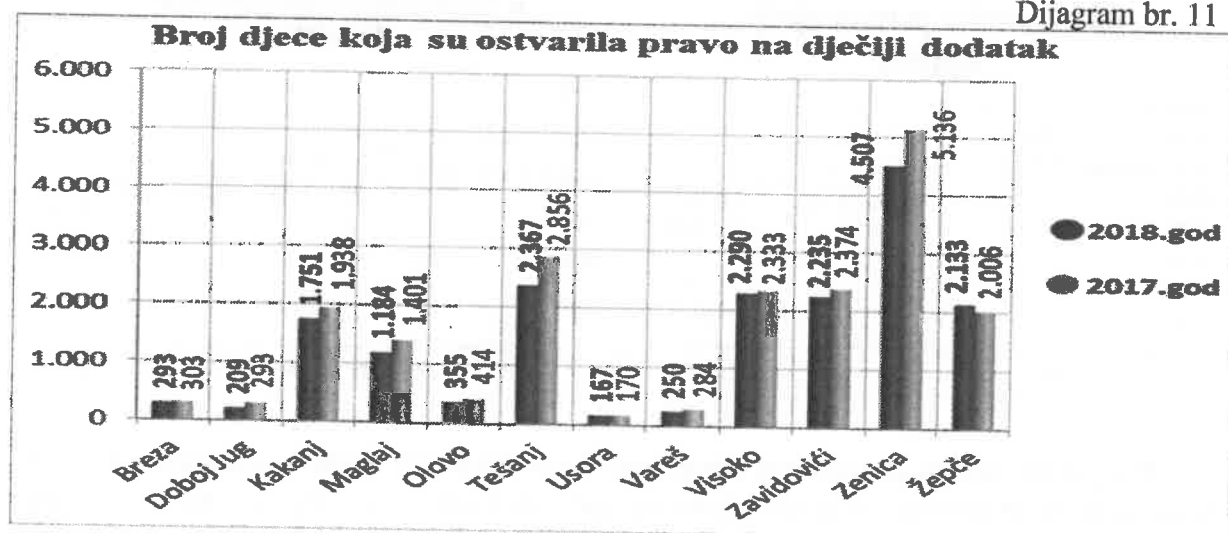
U nastavku su predloženi komparativni podaci za 2017 i 2018. godinu. Dijagram br. 10 sadrži uporedne podatke o broju porodica koje su koristile prava na dječiji dodatak za jedno ili više djece, a dijagrami br. 11 podatke o broju djece za koju su roditelji ili staratelji – korisnici ostvarivali naknadu za dodatak na djecu.

SD

Dijagram br. 10

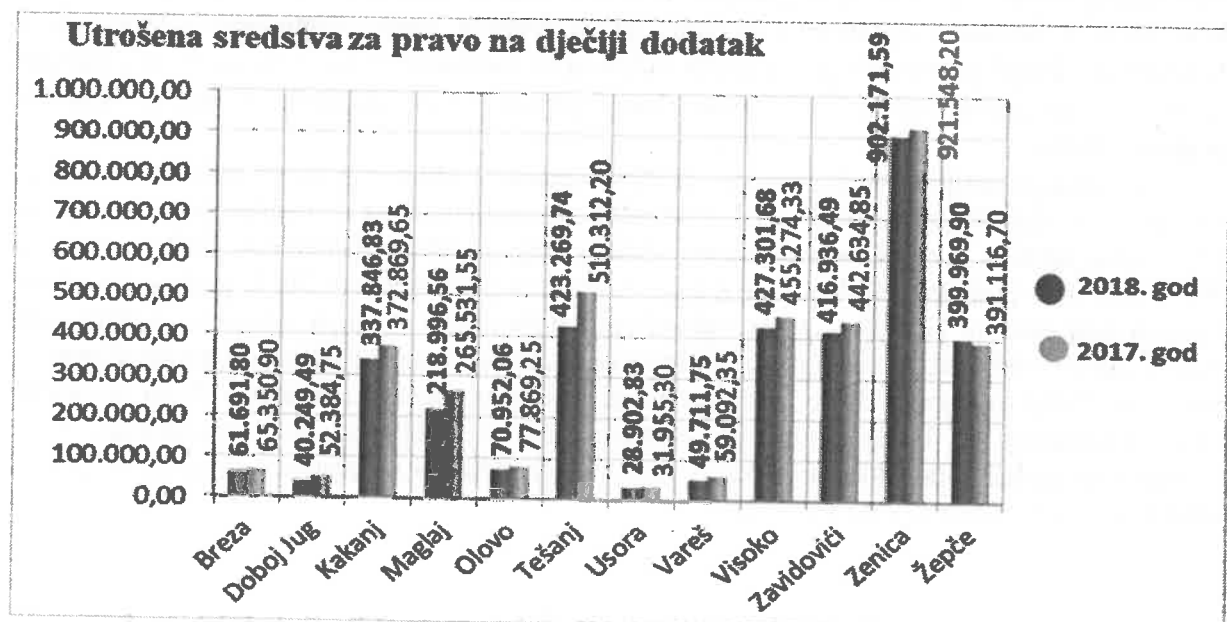


Dijagram br. 11



Utrošena sredstva tokom 2017. i 2018. godine, pregledno po gradu/općinama Kantona predočena su u Dijagram br. 12

Dijagram br. 12



U 2018. godini pravo na dječiji dodatak ostvarilo je 9.490 porodica/korisnika, odnosno naknadu za dječiji dodatak ostvarivalo je 17.741 djece, a za finansiranje ovog prava utrošeno 3.378.000,72 KM. Isto pravo u 2017. godini ostvarivalo je 10.618 porodica/korisnika za 19.507 djece, dok je iz kantonalnog Budžeta izdvojeno 3.645.940,03 KM. Shodno tome smanjena je i potrošnja sredstava za 267.939,31 KM ili 7,93%. Poređenjem navedenih podataka, evidentno je smanjen broj porodica koje su ostvarivale pravo na dječiji dodatak za 1.128 porodica/korisnika i prestalo pravo na dječiji dodatak za 1.766 djece, za razliku od prošle godine od kada je smanjen broj za 734 porodice/korisnika i prestalo pravo na dječiji dodatak za 1.226 djece.

Trend smanjenja broja korisnika i djece koja su ostvarila naknadu za dječiji dodatak prisutan je od 2012. godine, te u dijagramima br. 13 i 14 predočavamo dinamiku smanjenja broja ostvarenih prava i broja porodica/korisnika.

Dijagram br. 13



Dijagram br. 14



Posljednjih sedam godina, broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak smanjen je za 6.331 dijete. Uzroci smanjenja ostvarenih prava na dječiji dodatak, prije svega su zbog niske stope prirodnog priraštaja, niske stope fertiliteta žena u Kantonu i pozitivnog trenda zaposlenosti.

Imajući u vidu postojeći sistem socijalne zaštite u Federaciji BiH i reformske procese, resorna kantonalna ministarstva iz ove oblasti zastupaju stav da se osnovna prava u oblastima socijalne zaštite ujednače u Federaciji BiH, te da se neka od osnovnih prava finansiraju sa Federalnog nivoa. Na ovaj način građani Federacije BiH bi ostvarivali prava po ujednačenim kriterijima i iznosima naknada i pomoći, te bi kantoni imali mogućnost utvrđivanja i finansiranja drugih proširenih prava prema njihovoj ekonomskoj moći. Također bi se umanjila diskriminacija prema mjestu prebivališta, kao i pojave poput migracija porodica, fiktivnih prijava i slično.

Na temelju ranijih usaglašavanja i učešća kantona u izradi Predacrtu zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je tekst Prednacrtu uputilo u proceduru usvajanja, nakon čega je Vlada Federacije BiH je utvrdila Nacrt zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH u julu 2018. godine. Nacrtom Zakona propisani su kriteriji i iznosi naknada prava na dječiji dodatak i prava porođilja koje nisu u radnom odnosu, te predloženo da se iz budžeta Federacije BiH u potpunosti finansira pravo na dječiji dodatak, a da se pravo porođilja koje nisu u radnom odnosu i druga proširena prava finansiraju iz budžeta kantona. Krajem februara 2019. godine, Zastupnički dom Federalnog parlamenta odobrio je Nacrt zakona o podršci porodicama s djecom, te je isti upućen u tromjesečnu javnu raspravu.

6/11

5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

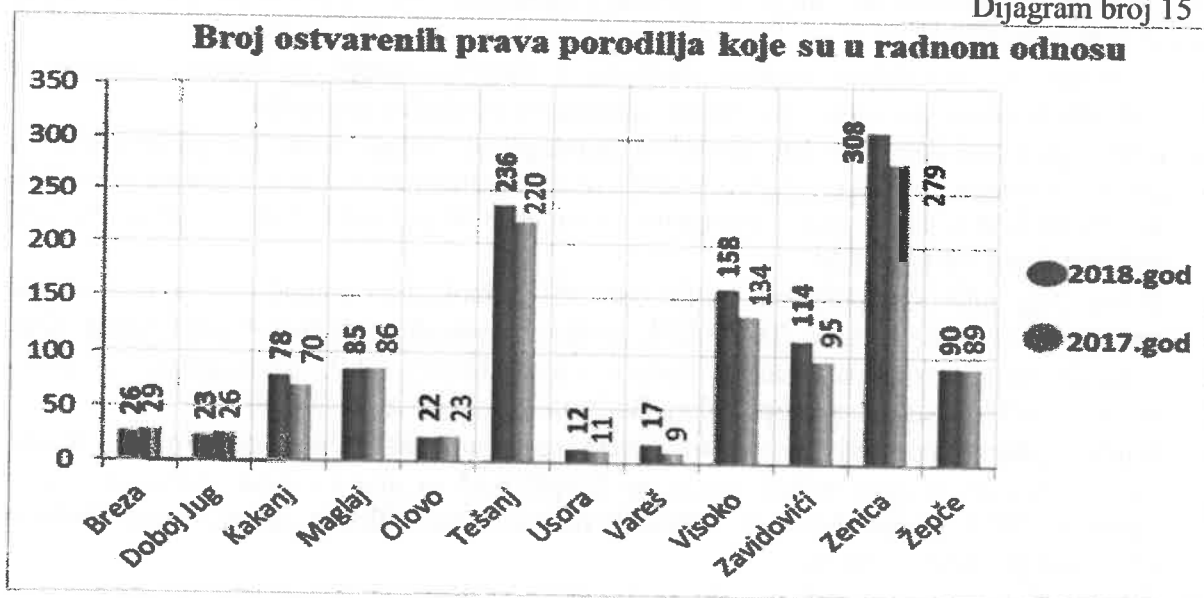
Žene-majke u radnom odnosu na području Kantona za vrijeme porodijskog odsustva ostvaruju pravo na naknadu plaće u iznosu od 80% prosječne plaće koju je korisnica prava ostvarila u periodu od 6 mjeseci prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, s tim da takva naknada ne može biti manja od 200,00 KM niti veća od prosječne i posljednje objavljene neto plaće Kantona. Na utvrđeni iznos naknade iz budžeta Kantona se finansiraju i doprinosi na utvrđenu naknadu. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku posljednja objavljena neto plaća za mjesec decembar 2018. godinu je iznosila 781,00 KM. Ovakvo zakonsko rješenje je jedno od najboljih u Federaciji BiH, pored Tuzlanskog i Zapadno-hercegovačkog kantona, jer predviđa veće iznose naknada u odnosu na ostale kantone. Pored ovako utvrđene naknade, Zakonom o radu nije zabranjeno i u praksi se provodi da poslodavci isplaćuju sredstava do punog iznosa plaće zaposlenicama koje koriste porodijsko odsustvo.

Također, Kantonalnim zakonom propisano je i porodijsko odsustvo žene-majka koja rodi blizance, treće i svako sljedeće dijete, a koristi pravo da radi polovinu punog radnog vremena u skladu sa propisima o radu, tako da ima pravo na naknadu plaće za polovinu do punog radnog vremena koju joj isplaćuje poslodavac u iznosu od 50 % plaće koju bi ostvarila da radi puno radno vrijeme.

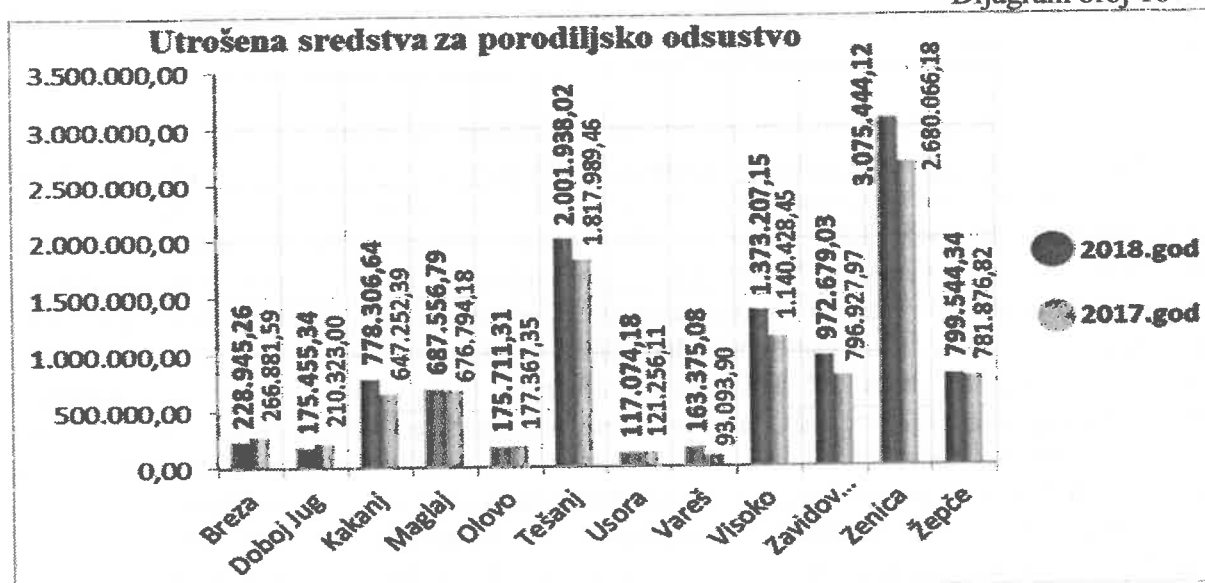
U 2018. godini, pravo na porodijsko odsustvo ostvarilo je 1.169 porodilja u radnom odnosu, što je više za 99 porodilja u odnosu na 2017. godinu kada je ovo pravo ostvarilo 1.070 porodilja. Za finansiranje naknada utrošena su sredstva u iznosu od 10.549.237,26 KM, za razliku od 2017. godine kada su utrošena sredstva u iznosu 9.410.257,40 KM, što znači da je u 2018. godini utrošeno više sredstava za 1.138.979,86 KM ili 12,10 %.

U dijagramima br. 15 i br. 16, dati su detaljni podaci o broju ostvarenih prava i utrošenim sredstvima tokom 2017. i 2018. godine, gdje su podaci razvrstani po gradu/općinama Kantona.

Dijagram broj 15



Uvidom u predočene podatke možemo primjetiti da je u 2018. godini manji broj ostvarenih prava u općinama: Breza, Doboj Jug, Maglaj i Olovo, dok je u svim drugim općinama/gradu Kantona evidentan veći broj porodilja koje su ostvarivale ovu naknadu.



Ukoliko uporedimo utrošena sredstva za naknade porodilja u radnom odnosu sa utrošenim sredstvima za sva prava iz socijalne zaštite, što je oko 23.049.883,00 KM, možemo konstatovati da se znatan dio ovih sredstava izdvaja samo za isplatu naknada za porodilje koje su u radnom odnosu.

U kontekstu unapređenja i ujednačavanja zaštite porodice sa djecom u Federaciji BiH, ovo Ministarstvo je prilikom davanja mišljenja na predložene radne materijale zakona, zastupalo stajalište da se pravo porodilja u radnom odnosu vrati u nadležnost Zavoda za zdravstveno osiguranje, gdje su porodilje do 1999. godine ovo pravo ostvarivale u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju ili da se ovo pitanje riješi na drugačiji način, putem fondova. Ovakvo stajalište zastupaju predstavnici svih resornih kantonalnih ministarstava i Federalnog ministarstva, tako da je ovo pitanje neophodno riješiti harmonizacijom zakona na Federalnom nivou.

U skladu sa općinskim/gradskim odlukama u Zeničko-dobojskom kantona dodatno se provode mjere zaštite porodilja i podsticaja nataliteta u sljedećim općinama:

- Breza, gdje sve porodilje čija mjesečna primanja ne prelaze iznos prosječne mjesečne plaće u Kantonu po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 100,00 do 300,00 KM. U 2018. godini ovo pravo je ostvarilo 68 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 11.000,00 KM;
- Doboj Jug, gdje sve porodilje mogu ostvariti jednokratnu pomoć: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 200,00 KM, za treće novorođeno dijete u iznosu 300,00 KM, te za četvrto i naredno novorođeno dijete u iznosu 500,00 KM. U 2018. godini ovo pravo je ostvarila 51 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 12.200,00 KM;
- Kakanj, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 150,00 KM za prvo rođeno dijete, te 200,00 KM za drugo i svako naredno rođeno dijete. U 2018. godini pravo je ostvarilo oko 420 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 71.334,00 KM;
- Tešanj, gdje sve porodilje koje rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 300,00 KM. U 2018. godini pravo je ostvarilo 74 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 22.200,00 KM. U kontekst ove podrške važno je istaći da je za 5 bračnih parova, koji su prošli postupak vanjtelesne oplodnje, iz općinskog Budžeta odobrena pomoć u iznosu po 2.000,00 KM;
- Usora, gdje sve porodilje mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 300,00KM za prvo dijete koja se za svako naredno dijete uvećava za 100,00KM. U 2018.

godini ovo pravo je ostvarilo 18 porodilja. Pored toga 48 porodica sa troje i više djece ostvarilo je jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 100,00 KM po djetetu;

- Žepče, gdje sve porodilje koje su rodile blizance i treće dijete mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 300,00 KM, za četvrto dijete 400,00 KM, za peto dijete 500,00 KM i za svako sljedeće novorođenče po 100,00 KM. Navedena prava ostvarilo je 39 porodilja, za što je iz općinskog Budžeta ukupno izdvojeno 12.800,00 KM.

5.3. Zastita porodilja koje nisu u radnom odnosu

Prema Kantonalnom zakonu, za vrijeme trudnoće i porođaja žena-majki koje nisu u radnom odnosu mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja pod uslovima da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos 50% od prosječne plaće Kantona, što je u 2018. godini iznosilo 368,50 KM. Pod istim ovim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti tri prava po svakom novorođenčetu, i to:

- novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja;
- jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta,
- pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke-dojilje.

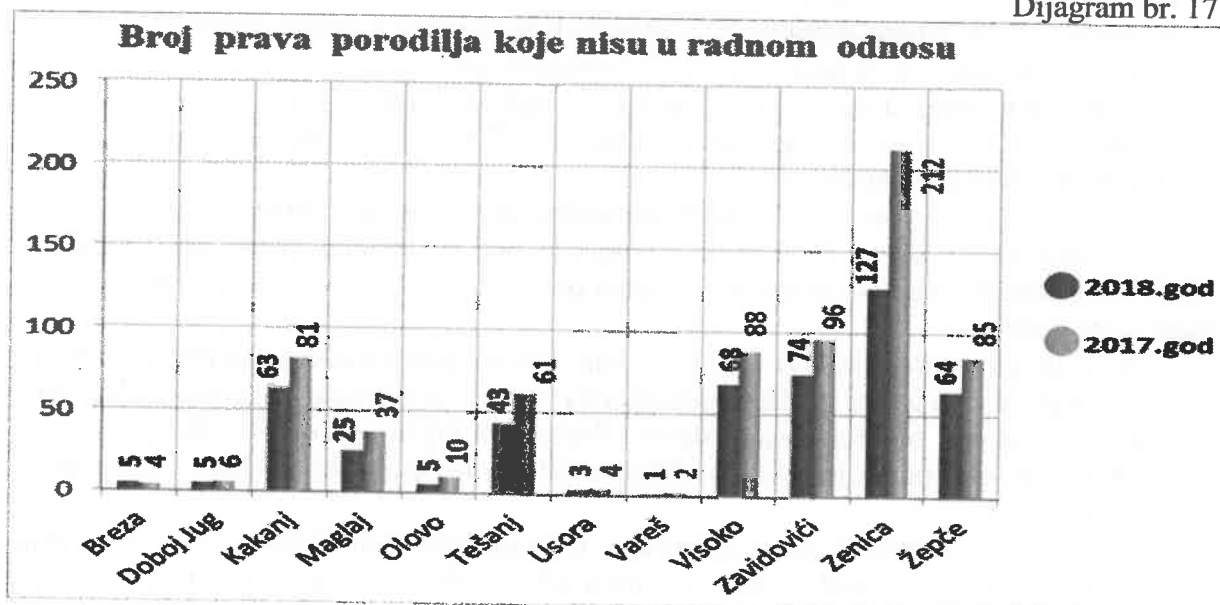
U Tabeli br. 19, za navedena prava predočavamo iznose pomoći prema uputstvima ovog ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2017. i 2018. godinu.

Tabela br. 19

Prava nezaposlenih porodilja	Visina pomoći u 2017. godini	Visina pomoći u 2018. godini
Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu	150,00 KM	150,00 KM
Jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta	109,50 KM	110,55 KM
Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojlje	73,00 KM	73,70 KM

U toku 2018. godine, putem centara/službi navedena prava ostvarivalo je 483 porodilje koje nisu u radnom odnosu, dok su u 2017. godini ista prava ostvarilo 686 porodilja. Prema ovim podacima u 2018. godini ostvareno je manje za 203 prava porodilja koje nisu u radnom odnosu. U narednom dijagramu br. 17 dati su razvrstani podaci po gradu/općinama Kantona, o broju ostvarenih prava za nezaposlene porodilje u 2017. i 2018. godini.

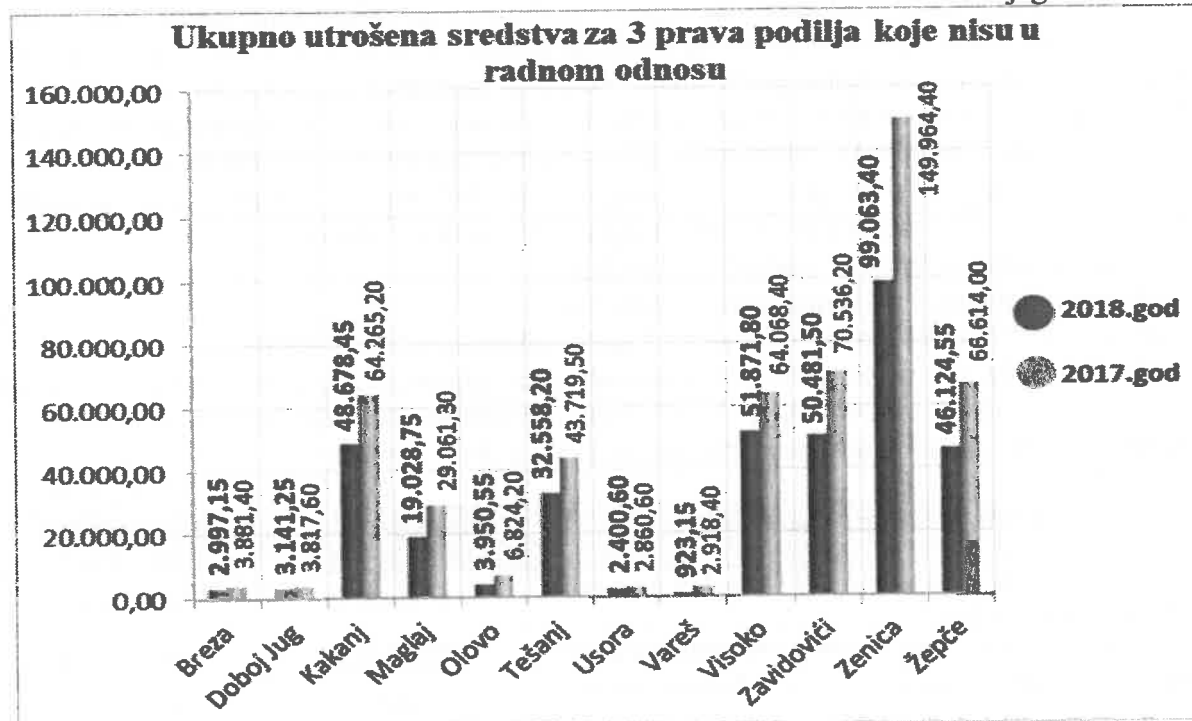
Dijagram br. 17



Za finansiranje navedena tri prava tokom 2018. godine ukupno je utrošeno 361.219,35 KM, dok je u 2017. godini bilo utrošeno 508.531,20 KM. Manja potrošnja sredstava u 2018. godini je za 147.311,85 KM, a posljedica je ostvarenog manjeg broja prava po Kantonalnom zakonu.

Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porodiljama razvrstan po općinama/gradu Kantona za 2017. i 2018. godinu prikazan je u narednom dijagramu br. 18, a za 2018. godinu i u Tabeli br. 20, na strani br. 36.

Dijagram br. 18



Posmatrano po svakom od navedena tri prava majki-porodilja koje nisu u radnom odnosu evidentirani su sljedeći podaci:

- za pravo na novčanu pomoć porodiljama koje nisu u radnom odnosu u 2018. godini utrošeno je ukupno 72.150,00 KM, a u 2017. godini 102.811,50 KM, odnosno utrošeno je 30.661,50 KM manje sredstava;
- za finansiranje prava na jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta iz Budžeta Kantona u 2018. godini utrošeno je 53.020,95 KM, a u 2017. godini utrošeno 76.146,30 KM, odnosno utrošeno je za 23.125,35 KM manje sredstava;
- za pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci iz Budžeta Kantona u 2018. godini utrošeno je 236.048,40 KM, a u 2017. godini utrošeno 329.573,40 KM, odnosno utrošeno je za 93.525,00 KM manje sredstava.

Kada je u pitanju podrška lokalnih zajednica, pored općina: Breza, Kakanj, Žepče, Tešanj, Doboj Jug i Usora, koje za sve porodilje pod određenim kriterijima finansiraju jednokratne pomoći, posebno propisanu dodatnu pomoć i podršku nezaposlenim porodiljama imaju samo općine:

- Doboj Jug, gdje porodilje koje nisu u radnom odnosu, pod određenim uvjetom ostvaruju novčanu pomoć na period od 10 /deset/ mjeseci. Pomoć se priznaje od dana porođaja žene – majke, neovisno od broja rođene djece i finansira u visini od 100,00 KM mjesečno. U 2018. godini ovo pravo je ostvarilo 28 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 16.100,00 KM;
- Usora, gdje se odobrava novčana pomoć majkama-porodiljama koje nisu u radnom odnosu u trajanju od godinu dana u iznosu od 100,00KM za prvo dijete, a za svako

naredno iznos se uvećan za 50,00 KM u trajanju do godinu dana nakon poroda. U 2018. godini ovo pravo je ostvarilo 15 porodilja;

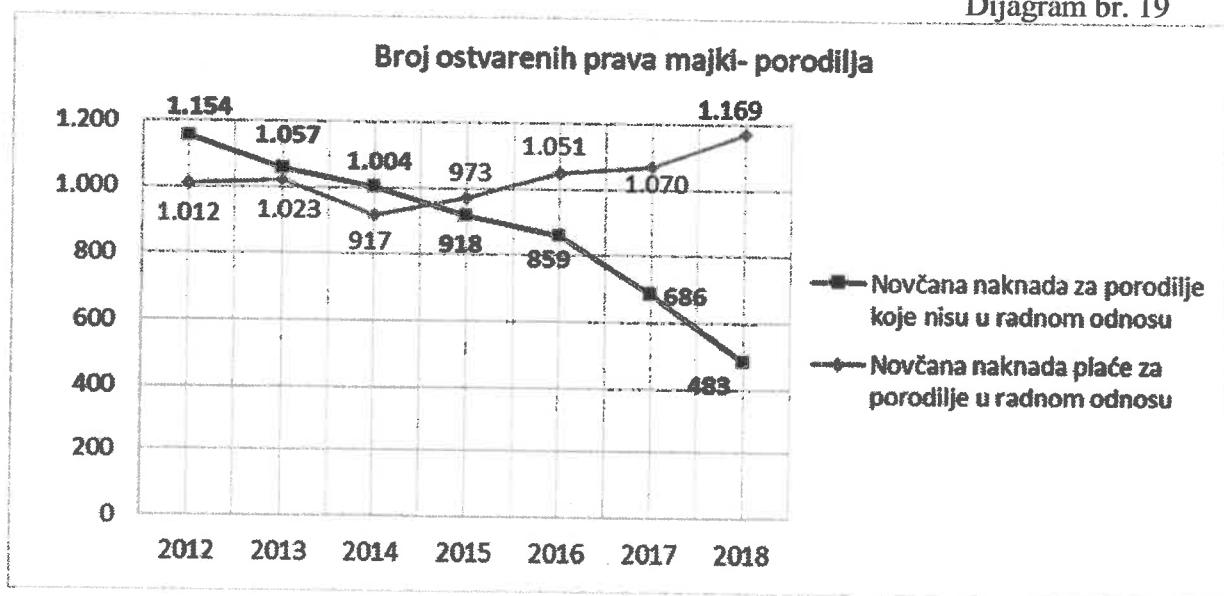
- Visoko, gdje nezaposlene porodilje pod uvjetom da im ukupni prihodi domaćinstva ne prelaze iznos 50% prosječne plaće u Federaciji, mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 300,00 KM. U 2018. godini ovo pravo je ostvarilo 109 porodilje, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 32.700,00 KM.

Imajući u vidu da nezaposlene porodilje ostvaruju niže naknade u odnosu na stanje u drugim kantonima i da je prisutna neujednačena pomoć i podrška lokalnih zajednica, stajalište ovog ministarstva je da se položaj nezaposlenih porodilja treba poboljšati u pogledu kriterija i dužine ostvarivanja prava, te visine pomoći. Ovakvo stajalište, podržano je sa Nacrtom zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH gdje su propisani isti kriteriji i iznosi naknada prava na dječiji dodatak i prava porodilja koje nisu u radnom odnosu.

Dakle, postoji opredjeljenost profesionalaca da se obezbijedi dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju ovog, kao i ostalih osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH, kako bi se poboljšao socijalno-materijalni položaj porodica sa djecom i obezbijedio značajniji poticaj natalitetu u Kantonu i Federaciji BiH. U kontekstu unapređenja zaštite i podrške porodici sa djecom, istovremeno je neophodna podrška i u svim drugim segmentima života, a prije svega u oblastima zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja.

Bolji pregled o dinamici ostvarenih prava za majke-porodilje koje su u radnom odnosu i koje nisu u radnom odnosu, u posljednjih sedam godina predočavamo u dijagramu br. 19.

Dijagram br. 19



Uvidom u predočeni linijski dijagram evidentno je da se broj ostvarenih prava za majke-porodilje koje nisu u radnom odnosu konstantno smanjuje. U 2012. godini ovo pravo je ostvarilo 1.154 majki-porodilja, a u 2018. godini isto pravo ostvarilo je 483 majki-porodilja, to jeste smanjen je broj za 671 korisnika prava.

S drugog aspekta, uvidom u predočeni linijski dijagrama o broju ostvarenih prava svih porodilja i dostupnih podataka iz Federalnog zavoda za statistiku o broju živo rođene djece za 2016. i 2017. godini, možemo konstatovati da veći broj majki-porodilja koje nisu u radnom odnosu nije bio u mogućnosti da ostvari pravo po Kantonalnom zakonu. Prema podacima za 2016. godinu evidentirano je 3.468 živo rođene djece, dok je ukupno 1.910 majki-porodilja ostvarilo pravo po Kantonalnom zakonu, što znači da 1.558 majki-porodilja koje nisu u radnom odnosu i nisu mogle da ostvare pravo. U 2017. godini je evidentirano 3.585 živorođene djece, dok je ukupno 1.756 majki-porodilja ostvarilo pravo, što znači da 1.829 majki-porodilja koje nisu mogle da ostvare pravo porodilje koja nije u radnom odnosu.

80/11

Ovi podaci potvrđuju opravdanost i značaj nastojanja ovog ministarstva i pokazuju da je neophodno da se uspostave ili urede povoljniji uslovi za ostvarivanje ovog prava i ujedno posveti veća pažnja za porodilje koje nisu u radnom odnosu.

U drugom linijskom dijagramu evidentno je da se broj ostvarenih prava za majke-porodilje koje su u radnom odnosu uglavnom povećavao. Izuzetak su 2014. i 2015. godina kada je evidentiran manji broj korisnika ovog prava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u posmatranom period samo je tokom 2015. godini evidentiran negativan prirodni priraštaj.

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava u 2018. godini, posmatrano po vrsti prava i po općinama/gradu Kantona

Tabela br. 20

Redni broj		OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM		GRAD/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												Tabela br. 20	
				Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO	
1..	Broj korisnika prava na dječiji dodatak	broj	170	118	966	625	216	1.228	91	161	1.196	1.197	2.465	1.057	9.490		
		KM	61.691,80	40.249,49	337.846,83	218.996,56	70.952,06	423.269,74	28.902,83	49.711,75	427.301,68	416.936,49	902.171,59	399.969,90	3.378.000,72		
2	Broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak	broj	293	209	1.751	1.184	355	2.367	167	250	2.290	2.235	4.507	2.133	17.741		
		KM	61.691,80	40.249,49	337.846,83	218.996,56	70.952,06	423.269,74	28.902,83	49.711,75	427.301,68	416.936,49	902.171,59	399.969,90	3.378.000,72		
3.	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	26	23	78	85	22	236	12	17	158	114	308	90	1.169		
		KM	228.945,26	175.455,34	778.306,64	687.556,79	175.711,31	2.001.938,02	117.074,18	163.375,08	1.373.207,15	972.679,03	3.075.444,12	799.544,34	10.549.237,26		
4.	Novčana naknada plaće za nezaposlene porodilje	broj	5	5	63	25	5	43	3	1	68	74	127	64	483		
		KM	750,00	600,00	10.500,00	3.750,00	600,00	6.900,00	450,00	150,00	10.500,00	10.350,00	17.850,00	9.750,00	72.150,00		
5.	Jednokratna pomoć za opremu djeteta	broj	5	5	63	25	5	43	3	1	68	74	127	64	483		
		KM	552,75	552,75	6.960,45	2.761,65	552,75	4.748,40	330,60	110,55	7.506,90	8.176,50	13.697,70	7.069,95	53.020,95		
6.	Pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci uzrasta	broj	5	5	63	26	5	43	3	1	70	74	127	64	486		
		KM	1.694,40	1.988,50	31.218,00	12.517,10	2.797,80	20.909,80	1.620,00	662,60	33.864,90	31.955,00	67.515,70	29.304,60	236.048,40		
UKUPNO		broj	504	365	2.984	1.970	608	3.960	279	431	3.850	3.768	7.661	3.472	20.362		
		KM	355.326	259.096	1.502.679	1.144.579	321.566	2.881.036	177.280	263.722	2.279.682	1.857.034	4.978.851	1.645.609	14.288.457		

6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta Kantona kao dodatne interventne mjere i aktivnosti socijalno zaštitnog karaktera iz nadležnosti ovog Ministarstva su: sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici, sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera, zdravstveno osiguranje, podrška udruženjima i organizacijama, te obilježavanje Dječije nedjelje.

6.1. Sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici na područja grada/općina Zeničko-dobojskog kantona

Udruženje „Medica“ Zenica pruža usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ i omogućava tretmane na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici i zajednici. Prema ranije potpisanom Protokolu obaveza Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je da obezbjedi 30% potrebnih sredstava za sufinansiranje rada „Sigurne kuće“.

Tokom 2018. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 54.720,00 KM, a usluge zbrinjavanja u „Sigurnu kuću“ su pružene za 35 osoba, i to 16 žena i 19 djece, od kojih je 8 djevojčica i 11 dječaka. Pored usluge smještaja ovim osobama pruženi su i drugi oblici usluga, podrške i pomoći osnaživanja u porodici i zajednici.

Ministarstvo je, uz podršku i saradnju Udruženja „Medica“, organizovalo rad Koordinacionog tijela za provođenje dvogodišnjeg programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona, te koordiniralo aktivnosti sa nadležnim institucijama i organizacijama u Kantonu. U februaru 2018. godine Koordinaciono tijelo je sačinilo Izvještaj o provedbi Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona 2016-2017. Vlada Kantona je ovaj izvještaj prihvatila Zaključkom, broj: 02-35-4716/18 od 19.03.2019. godine.

Na javni poziv za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera Udruženje „Medica“ Zenica je apliciralo sa projekatom „Zajedničkim akcijama, djelovanjem i sinergijom do prevencije nasilja u porodici i zajednici, te je na osnovu toga Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona za provedbu projekat odobreno 7.000,00 KM.

6.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje

Na prijedlog ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u kontinuitetu odobrava sredstava za sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona. Ova podrška se omogućava najugroženijim građanima u svrhu prevazilaženja stanja socijalne potrebe uzrokovane teškom socijalnom i materijalnom situacijom u kojoj se nalaze.

S tim u vezi, doznačena sredstva u četiri tranše i ukupnom iznosu od 240.000,00 KM za 2018. godinu, predložena su u Tabeli br. 21.

Tabela br. 21

Naziv	Iznos u KM	Broj korisnika
MDD Merhamet Zenica (za korisnike iz općina Breza, Kakanj i Zenica)	70.000,00	600
MDD Merhamet Maglaj	45.000,00	282
Caritas zeničkih župa	25.000,00	150

Pučka kuhinja Vareš	25.000,00	120
Narodna kuhinja Zenica	50.000,00	936
Javna kuhinja „Mladi volonteri“ Visoko	25.000,00	153
Ukupno:	240.000,00	2.241

Ovaj program podrške od velikog je od značaja za građane Kantona jer osigurava minimalne potrebe za ishranom, prevenira ili umanjuje neimaštinu i ekstremno siromaštvo građana. Prema izvještajima i podacima navedenih javnih-humanitarnih kuhinja, u 2018. godini je omogućeno cca. 622.163 obroka. Sem sredstava iz Budžeta Kantona, rad javnih-humanitarnih kuhinja se finansira i iz drugih izvora, to jeste iz gradskog/općinskih budžeta, donacija, programa/projekata i drugo.

Uzimajući u obzir navedeno, neophodno je i dalje omogućavati ovaj vid podrške građanima u stanju socijalne potrebe.

6.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koja se nalaze u stanju socijalne potrebe („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/18), te budžetskim mogućnostima Kantona, Ministarstvo je odobravalo socijalno-intervenirajuće novčane pomoći na osnovu zahtjeva podnesenih od strane osoba u stanju socijalne potrebe ili u njihovo ime od strane centara za socijalni rad, općina i nevladinih organizacija.

U skladu sa citiranim pravilnikom, Ministar za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je imenovao Komisiju za davanje prijedloga o odobravanju novčane pomoći socijalno intervenirajućeg karaktera, te su predmetne pomoći odobravane zaključcima ministra.

U 2018. godini je riješeno ukupno 574 zahtjeva, uključujući i 13 (10 odobrenih i 3 negativa) iz 2017. godine. Rješavanje preostalih zahtjeva iz 2017. godine, prolongirano je zbog nedostatka budžetskih sredstava i potrebe da podnosioci zahtjeva izvrše traženu dopunu dokumentacije.

Najveći broj zahtjeva su podnijele osobe iz grada Zenica, dok se iz općine Doboj Jug nije obratila niti jedna osoba.

U Tabeli br. 22 dat je pregled o broju odobrenih zahtjeva, svrsi i visini dodjeljene novčane pomoći.

Tabela br. 22

Svrha	Broj zaključaka	Iznos (KM)
pomoć u pokrivanju dijela troškova liječenja	322	86.950,00
pomoć u ublažavanju teške materijalne situacije	47	10.150,00
pomoć u nabavci ortopedskih pomagala	4	1.700,00
pomoć u poboljšavanju stambenih uslova	9	6.100,00
pomoć za plaćanje priključka el. energije	2	3.115,72
pomoć za plaćanje troškova sahrane/dženaze	5	1.000,00
ostalo (podizanje nišana i prevoz)	2	650,00
Ukupno:	391	109.665,72

U Tabeli br. 23 je dat pregled o broju i iznosu odobrenih predmetnih novčanih pomoći prema gradu/općinama.

Tabela br.23

Rn. br.	Grad/općina	Broj predmeta	Iznos (KM)
1.	Breza	2	700,00
2.	Doboj Jug	0	0,00

3.	Kakanj	36	8.850,00
4.	Maglaj	24	7.350,00
5.	Olovo	1	300,00
6.	Tešanj	12	4.900,00
7.	Usora	5	3.350,00
8.	Vareš	8	2.850,00
9.	Visoko	10	2.150,00
10.	Zavidovići	34	9.400,00
11.	Zenica	220	54.228,61
12.	Žepče	39	15.587,11
Ukupno:		391	109.665,72

Dodatno, na prijedlog ovog ministarstva i Ministarstva za boračka pitanja, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je odobrila sredstva za 5 osoba u svrhu rješavanja stambene problematike. Za ove svrhe se putem ovog ministarstva izdvojio iznos od 47.000,00 KM.

Također, na prijedlog ovog ministarstva i zaključcima Vlade Zeničko-dobojskog kantona, odobrena je novčana pomoć za 7 osoba u stanju socijalne potrebe u ukupnom iznosu od 14.953,00 KM. Sredstva su odobrena kao pomoć osobama u liječenju i prevazilaženju teške materijalne situacije, zatim nabavke sredstva za rad i rješavanje stambene problematike osoba s invaliditetom.

6.4. Zdravstvena zaštita

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, 36/18), Ministar ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je donio novo Uputstvo o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu zdravstveno osiguranja po drugom osnovu, broj: 09-35-15175-3/18 od 26.12.2018. godine. Na ovaj način, kao korisnici predmetnog prava, uvrštena i sljedeća lica: lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici, lica u postupku ostvarivanja prava na smještaj u ustanovu socijalne zaštite i odrasle osobe smještene u hraniteljsku porodicu. S tim u vezi, slijedi pregled korisnika prava na zdravstveno osiguranje koja su utvrđena citiranim Pravilnikom:

- korisnik prava na stalnu novčanu pomoć;
- lice starije od 65 godina (muškarac), odnosno od 60 godina (žena);
- civilna žrtva rata;
- dijete od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nije zdravstveno osigurano kao član porodice osiguranika;
- lice smješteno u ustanovu socijalne zaštite i lice u postupku smještaja;
- lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici;
- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;
- lice sa invaliditetom i lice ometeno u psihičkom ili fizičkom razvoju u smislu člana 13. Kantonalnog zakona;
- dijete i odrasla lice smješteno u hraniteljsku porodicu.

U toku izvještajnog perioda putem centara/službi ovo pravo u 2018. godini, ostvarivalo je oko 4.074 korisnika, a za finansiranje zdravstvenog osiguranja odobrena su raspoloživa sredstva iz Budžeta Kantona u iznosu od 135.000,00 KM.

6.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima

6.5.1. Nевladine organizacije

Ministarstvo kontinuiranim aktivnostima tokom cijele godine podržava rad kantonalnih i općinskih/gradskih udruženja, tj. nevladinih organizacija. Podrška nevladinim organizacijama ogleda se u saradnji i pružanju stručne pomoći prilikom provođenja redovnih ili vanrednih aktivnosti pojedinih udruženja/saveza i slično, uspostavljanje međusobne komunikacije i saradnje između istih, te između vladinog i nevladinog sektora.

U 2018. godini, realizovana je aktivnost dodjele sredstava putem javnog poziva za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata nevladinih organizacija kantonalnog karaktera sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Ministarstvo je raspisalo javni poziv na osnovu člana 32. Zakona o izvršavanju Budžeta za 2018. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/18) i člana 151. stav (4) Kantonalnog zakona. Kao rezultat provedenih aktivnosti po javnom pozivu, Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-12362 od 03.08.2018. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 70.300,00 KM za programe 9 kantonalnih organizacija i projekte 4 kantonalna udruženja.

Također, podrška nevladinim organizacijama ogledala se i kroz dodjelu novčanih sredstava koja odobrava Vlade Zeničko-dobojskog kantona na prijedlog Ministarstva, a po podnesenim zahtjevima istih. U pomenute svrhe, tokom 2018. godine podržane su sljedeće nevladine organizacije:

Tabela br. 24

Red. br.	NVO - 2018. Godina	Broj zaključka/odluke Vlade ZDK	Iznos (KM)
1.	Udruženje Kreativci Zenica	02-14-6351/18	1.000,00
2.	Savez ratnih vojnih invalida paraplegičara, Sarajevo	02-14-7148/18	1.500,00
3.	Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“ Žepče	02-14-6739/18	1.000,00
4.	Udruženje Centar za majke „Utjeha“ Zenica	02-14-8118/18	500,00
5.	Udruženje Srce za djecu koja boluju od raka u FBiH	02-14-9257/18	10.000,00
6.	Udruženje Srce za djecu koja boluju od raka u FBiH	02-14-16468/18	10.000,00
7.	Udruženje „Zdrav život“	02-14-11477/18	2.000,00
8.	Udruženje žena oboljelih i liječenih od tumora dojki „Budućnost ZA“ Zavidovići	02-14-12837/18	550,00
9.	Sportski savez osoba s invaliditetom ZDK	02-14-13446/18	500,00
10.	Savez udruženja penzionera ZDK	02-14-14365/18	105.000,00
11.	UG „Život“ Zenica	02-14-14383/18	500,00
12.	Savez civilnih žrtava rata ZDK	02-14-14381/18	3.000,00
13.	Koalicija organizacija osoba s invaliditetom ZDK	02-14-15156/18	1.500,00
14.	Zeleni polumjesec ZDK	02-14-15157/18	2.000,00
15.	UG Invalidnih lica hroničnih bubrežnih bolesnika ZDK	02-14-15835/18	1.200,00
16.	Udruženje oboljelih od multipleskleroze ZDK	02-14-17688/18	1.000,00
17.	Udruženje djece i mladih oboljelih od šećerne bolesti u ZDK	02-14-18629/18	1.000,00
18.	Crveni križ	02-14-17078/18	10.000,00
UKUPNO:			152.250,00

89

Tokom 2018. godine, ministarstvo je i dalje kontinuirano saradivalo sa Društvom socijalnih radnika Zeničko-dobojskog kantona u aktivnostima od značaja za unapređenje i reformu socijalne zaštite.

Saradnja je nastavljena i sa savezima/udruženjima osoba s invaliditetom, sa naglaskom na Koaliciju organizacija osoba s invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi, na prijedlog Ministarstva, Rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-35-15346/18 od 05.10.2018. godine, imenovano je Koordinaciono tijelo za praćenje, usmjeravanje i izvještavanje o realizaciji aktivnosti Strategije za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine (2016-2021), koje je krajem godine provodilo aktivnosti na prikupljanju podataka i pripremi Izvještaja o realizaciji aktivnosti Strategije za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine (2016-2021).

6.5.1. Podrška drugim pravnim licima

Na prijedlog ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je dodatno odobrila novčana sredstva i drugim pravnim licima čiji su zahtjevi za: prevazilaženje teške materijalne situacije, liječenje pojedinca, adaptaciju prostoriya, sufinansiranje izgradnje spomenika, te obilježavanje značajnih datuma i manifestacija, ocijenjeni kao opravdani i to:

Tabela br. 25

Red. br.	Korisnici	Broj zaključka/odluke Vlade ZDK	Iznos (KM)
1.	Muftijstvo zeničko	02-14-11780/18	2.000,00
2.	Općina Tešanj	02-14-14380/18	5.000,00
3.	Općina Zavidovići	02-14-12361/18	100.000,00
4.	Naša riječ Zenica	02-14-11048/18	1.500,00
5.	JU Centar za socijalni rad Žepče	02-14-9250/18	5.000,00
6.	JU Centar za socijalni rad Vareš	02-14-15512/18	5.000,00
7.	JU Centar za socijalni rad Olovo	02-14-17079/18	8.800,00
8.	JU Centar za socijalni rad Breza	02-14-5341/18	2.134,00
9.	JU Centar za socijalni rad Visoko	02-14-12364/18	3.000,00
UKUPNO:			132.434,00

U augustu 2018. godine, na prijedlog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je odobrila sredstva Općini Zavidovići u iznosu od 100.000,00 KM, kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera Zeničko-dobojskog kantona u svrhu zbrinjavanja bivših radnika privrednog društva „Krivaja Mobil“ d.o.o. Zavidovići, kao dodatna pomoć s obzirom da su i Odlukom Vlada Federacije BiH, odobrena su sredstva u iznosu od 200.000,00 KM („Službene novine Federacije BiH“; broj: 46/18) u navedenu svrhu.

6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je na 162. sjednici, održanoj 24.09.2018. godine, donijela Odluku o odobravanju sredstava za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2018. godinu, broj: 02-14-14551/18 od 24.09.2018. godine. Povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2018. godinu odobrena su sredstva JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona u ukupnom raspoloživom iznosu od 25.000,00 KM.

Po pitanju obilježavanja Dječije nedjelje, bitno je istaći da je odlukama Vlade Federacije BiH u periodu od 2016-2018. godine, došlo do umanjenja procenata novčanih iznosa koji su

se naplaćivali tokom mjeseca oktobra na teritoriji FBiH, u odnosu na relevantnu odluku iz 2015. godine. Isto je bilo predmet razmatranja od strane Komisije za mlade Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, zbog čega se potraživala informacija od Federalnog ministarstva rada i socijalne politike o razlozima zbog kojih je došlo do umanjenja sredstava za obilježavanje „Dječije nedjelje“. Ovo ministarstvo je relevantnu informaciju prosljedilo aktom, broj: 09-34-4745-1-2-2/18 od 19.04.2018. godine, na dalje razmatranje Komisiji za mlade.

6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta grada/općina iz Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja. Navedena prava se finansiraju iz budžeta grada/općina.

7. NADZOR NAD STRUČNIM RADOM I UTROŠKOM BUDŽETSKIH SREDSTAVA

Na osnovu člana 157. Kantonalnog zakona, Ministar za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona je donosio planove o vršenju nadzora nad stručnim radom i kontroli namjenskog utroška sredstava u ustanovama socijalne zaštite i općinskim službama na području Kantona za 2018. godinu. Sukladno tome, ministarstvo je vršilo predmetne nadzore na terenu, u periodu od jula do oktobra 2018. godine.

Predmet nadzora nad stručnim radom centara/službi i drugih ustanova socijalne zaštite obuhvatio je ocjenu stručnosti, te uvid u određeni broj spisa predmeta koristeći se metodom slučajnog uzorka. Također je obavljen razgovor sa uposlenicima ustanova i korisnicima, te razmijenjene informacije od značaja za ostvarivanje prava po Kantonalnom zakonu, te primjeni Pravilnika o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/13, 44/16). S ciljem kontrole namjenske potrošnje sredstava doznačenih centrima/službama i drugim javnim ustanovama socijalne zaštite iz Budžeta Kantona za 2018. godinu za ostvarivanja prava po Kantonalnom zakonu, izvršen je i uvid u relevantnu finansijsku dokumentaciju.

Obavljanje nadzora izvršeno je nad stručnim radom prvostepenih organa, te javnih i privatnih ustanova socijalne zaštite, odnosno nad radom ukupno 23 ustanove socijalne zaštite koje djeluju na području Kantona. Također je vršen nadzor nad rezultatima postupanja određenih ustanova u skladu sa preporukama Ministarstva po pitanju poduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprječavanje ili otklanjanje štetnih posljedica za korisnike socijalne i dječije zaštite.

U 2018. godini, Ministarstvo je sarađivalo i sa Kantonalnom upravom za inspeksijske poslove u svrhu omogućavanja adekvatne zaštite korisnika usluga ustanova socijalne zaštite.

Bitno je naglasiti da u Kantonalnoj upravi ne djeluje inspekcija za socijalnu zaštitu, zaštitu civilnih žrtava rata i zaštitu porodice sa djecom, kao i da nije aktivna niti federalna inspekcija za predmetne oblasti.

Ministarstvo je u prvostepenom upravnom postupku riješilo 812 predmeta, a u drugostepenom postupku su riješene 84 žalbe i uloženo 9 vanrednih pravnih lijekova. Također, u revizionom postupku, u ovom ministarstvu je obrađeno 75 predmeta po osnovu prava koje ostvaruju civilne žrtve rata, 170 predmeta stalne novčane pomoći i jedan predmet smještaja u ustanove.

Uprkos preporuci Internog audita, u Ministarstvu još uvijek nije došlo do zapošljavanja stručne osobe koja bi obavljala poslove revizije prvostepenih rješenja o ostvarivanju prava u skladu sa odredbama Kantonalnog zakona. Stoga se ovi poslovi obavljaju u skladu sa mogućnostima zaposlenih u odnosu na svakodnevne obaveze, što predstavlja otežavajuću okolnost na pravovremenost isplata naknada korisnicima po ostvarenim pravima.

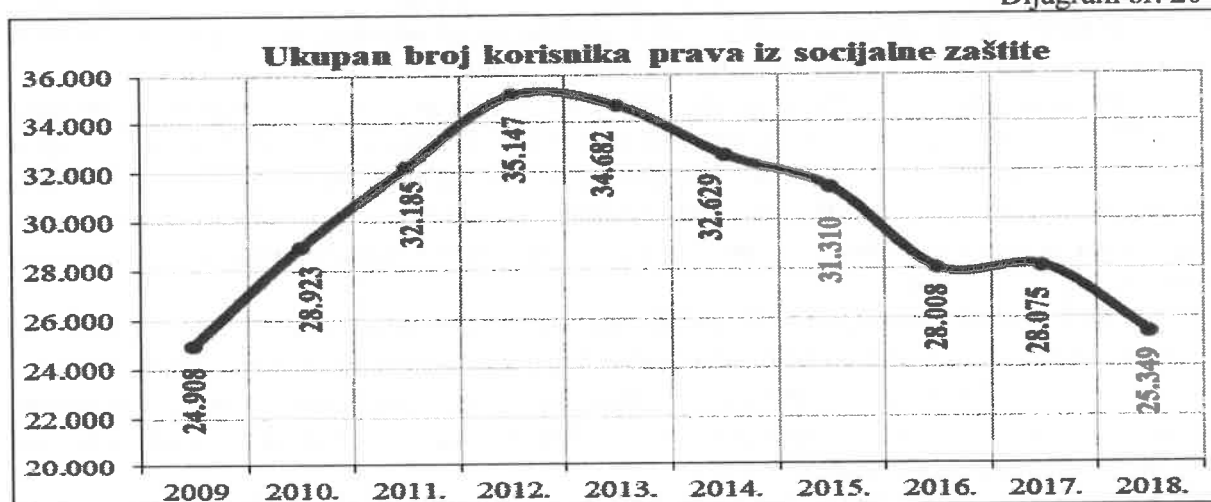
8. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Unapređenje socijalne politike i provođenje socijalne zaštite u velikoj mjeri je uslovljeno trenutnom političkom i ekonomskom situacijom, te reformskim procesima u ovoj oblasti na području Federacije BiH. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice aktivno učestvuje i u reformskim procesima daje svoj doprinos. U tom kontekstu, Ministarstvo je opredjeljeno da se u što većoj mjeri obezbijedi dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH, te da kantoni uređuju dodatna proširena prava prema svojoj ekonomskoj moći, kako bi se poboljšao socijalno-materijalni položaj pojedinaca i porodica u Kantonu i Federaciji BiH. Djelatnosti u ovoj oblasti idu u pravcu unapređenja prava i usluga građana u oblastima socijalne zaštite na kantonalnom i federalnom nivou, sa fokusom na prevenciju i otklanjanje ili umanjeње stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice, te na njihovu integraciju u užoj i široj društvenoj zajednici. U tom smislu istovremeno je neophodno obezbijediti podršku i u svim drugim segmentima života, a prije svega u oblastima zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja.

Raspoloživa i opredjeljena sredstva u Budžetu Kantona, općina i gradova za oblast socijalne zaštite, direktno utiču na visinu iznosa naknada i pomoći, na uslove za ostvarivanje prava i dalje na obuhvat korisnika socijalne zaštite, odnosno na preduzimanje preventivnih mjera i aktivnosti, te kvaliteta pruženih usluga u ustanovama socijalne zaštite.

U skladu sa Kantonalnim zakonom tokom 2018. godine, korisnici su ostvarivali oko 25.349 prava u oblastima socijalne zaštite, što je manje za 2.726 prava u odnosu na 2017. godinu kada su korisnici ostvarivali oko 28.075 prava. Upoređivanjem navedenih podataka za posljednjih deset godina, možemo konstatovati da je nakon tendencije povećanja broja ostvarenih prava do 2012. godinu, od 2013. godini uslijedilo kontinuirani trend smanjenja broja ostvarenih prava. Jasniju sliku i uvid u broj ostvarenih prava korisnika u toku posljednjih deset godina, predočavamo u dijagramu br. 20.

Dijagram br. 20



Ukoliko posmatramo ostvarivanje 16 prava u posljednje dvije godine, možemo konstatovati da je smanjen broj ostvarenih prava korisnika u 13 (trinaest) prava. Najveće smanjenje broja ostvarenih prava korisnika je bilo u oblasti zaštite porodice sa djecom, i to: pravu na dječiji dodatak za 1.766 prava i tri pravu porodilja koje nisu u radnom odnosu za 618

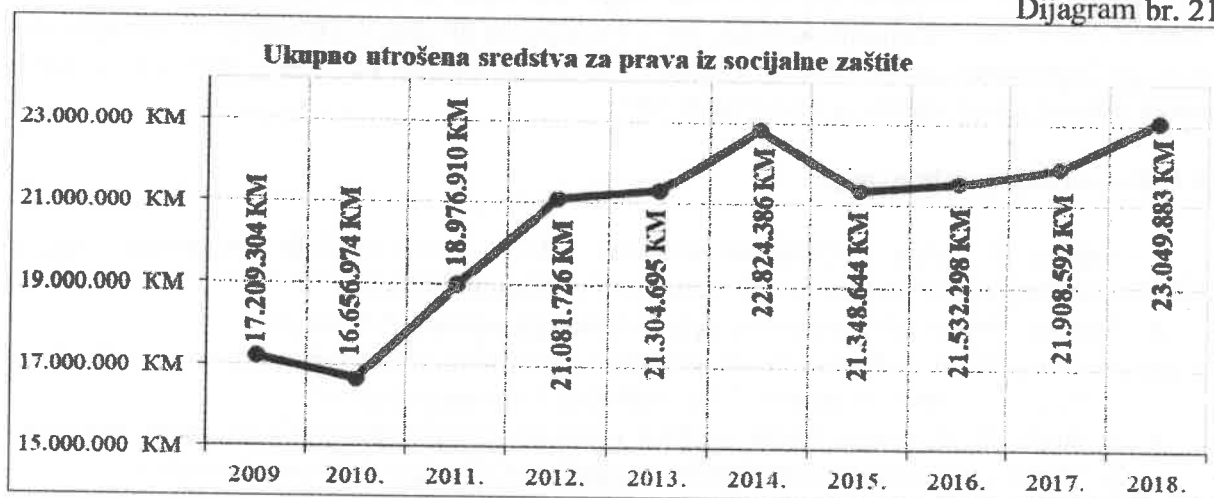
89

pravo. U oblasti socijalne zaštite evidentiran je manji broj ostvarenih prava korisnika za: pravo na stalnu novčanu pomoć za 5 prava, pravo na jednokratne novčane pomoći za 414 prava, pravo na refundaciju medicinskog vještačenja za 25 prava i pravo na smještaj u hraniteljsku porodicu za 6 prava. Također, ostvaren je manji broj korisnika u četiri prava civilnih žrtava rata za 45 prava.

Posmatrajući posljednje dvije godine povećan broj ostvarenih prava korisnika je evidentan za 3 (tri) prava, i to: pravu na naknadu plaće porodicama koje su u radnom odnosu za 99 prava, pravu na smještaj u ustanove socijalne zaštite za 51 korisnika i pravu na osposobljavanje za samostalan život i rad djece i mladih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju za 4 prava.

Pregledom utrošenih sredstava za posljednjih deset godina, u dijagramu br. 21 evidentno je povećanje potrošnje finansijskih sredstava za prava iz oblasti socijalne zaštite. Izuzetak je umanjena potrošnje u 2015. godine kada je prestalo finansiranje prava na, pomoć i njegu od drugog lica sa kantonalnog nivoa, za što se tokom 2013. i 2014. godine izdvajalo oko 2.200.000,00 KM na godišnjem nivou za oko 1.550 korisnika. Više podataka predočavamo u dijagramu br. 21.

Dijagram br. 21



Tokom 2018. godine je evidentna veća potrošnja sredstava u odnosu na 2017. godinu za 1.141.291,00 KM, odnosno da je potrošnja povećana za 5,21%. Osnovni uzrok povećanja je prije svega zbog većeg broja korisnika i ostvarenih prava za naknade porodilja u radnom odnosu, smještaja u ustanove i dnevno zbrinjavanje, te pravo na stalnu novčanu pomoć, jer su iznosi ovih naknada i pomoći puno veći nego iznosi u pravima gdje se bilježi smanjenje ostvarenih prava.

Isplata svih mjesečnih naknada i pomoći u 2018. godini je bila redovna. Pored toga, Vlada Zeničko-dobojskog kantona obezbjedila je i dodatna sredstva za isplatu dvomjesečnih dugovanja za naknade i pomoći za sva prava, koja su nastala u periodu do 2014. godine. Uplate ovih sredstava, to jeste duple uplate bile su u mjesecu oktobru i novembru, tako da je na dan 28.12.2017.godine izvršena posljednja isplata socijalnih davanja za mjesec novembar 2018. godine.

Tokom 2018. godine, provođene su aktivnosti i poduzimane mjere na razvoju zaštite i integraciji djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama putem usluga JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, odnosno usluga Odjeljenja za rano podsticanje razvoja i ranu intervenciju Zenica (za korisnike sa područja Kantona), te poslovnih jedinica Ustanove dnevnih centara u Visokom (za korisnike iz općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo), Žepče/Maglaj (za korisnike iz općina: Zavidovići, Žepče i Maglaj) i Tešnju (za korisnike iz općina: Tešanj, Usora i Doboj Jug), te razvoja usluga dnevnog zbrinjavanja u gradu Zenica.

Zatim, nastavljene su aktivnosti Ministarstva u pogledu deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite, to jeste unapređenja usluga stanovanja u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku od strane Ustanove „Sumero centar centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, kao i procesa transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica. Kontinuirano su provodene mjere zaštite žrtava nasilja u porodici i zajednici, između ostalog i kroz sufinansiranje smještaja žrtava nasilja u porodici i zajednici u Sigurnoj kući putem Udruženja „Medica“ Zenica, te aktivnosti Koordinacionog tijela na provođenje Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona i izrade Izvještaja za Program mjera.

Transparentno su provedene procedure po objavljenom Javnom pozivu za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera iz Kantona, kao i obilježavanje „Dječije nedjelje“.

Ministarstvo je u kontinuitetu provodilo aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru primjene Kantonalnog zakona i drugih propisa, te kontrole namjenskog trošenja odobrenih budžetskih sredstava. U tom smislu nastavljena je dobra saradnja sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i ostvaren zadovoljavajući napredak u pogledu provođenja propisa iz oblasti socijalne zaštite. Pored toga, zadržana je dobra saradnja sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, kao i saradnja sa drugim kantonalnim ministarstvima, posebno Ministarstvom za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona u provođenju mjera zaštite porodica koje su stanju socijalne potrebe.

8.1. Preporuke za djelovanje

S obzirom na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, smatramo da je u narednom periodu potrebno:

- Zadržati dostignuti kontinuitet isplate novčanih naknada i davanja;
- Učestvovati u reformskim procesima i provoditi reformske procese u oblastima socijalne zaštite u Federaciji BiH i uskladiti Kantonalni zakon;
- Poduzimati adekvatne mjere podrške i zaštite porodica pod rizikom od razdvajanja i porodica u stanju socijalne potrebe, s ciljem osnaživanja i očuvanja porodice;
- Razvijati sistem zaštite porodica sa djecom i zaštite djece bez roditeljskog staranja, te podsticati povratak djece u biološku porodicu ili smještaj u hraniteljsku porodicu, odnosno usvojenje djece bez roditeljskog staranja;
- Urediti bolju sistemsku zaštitu žena-majki porodilja, sa posebnim naglaskom na podršku trudnicama i porodiljama koje nisu u radnom odnosu;
- Omogućiti podršku mladima koji napuštaju sistem javne s ciljem lakše socijalne inkluzije i osamostavljanje (prioritetno zapošljavanje, pokretanje biznisa, dalje školovanje ili prekvalifikaciju i slično);
- Podržavati inkluziju, integraciju i bolju zaštitu djece i odraslih osoba s invaliditetom, kroz multisektorski pristup i učešće lokalnih i drugih nivoa vlasti;
- Provesti postupanja s ciljem omogućavanja primjene Međunarodne klasifikacije funkcionisanja, invalidnosti i zdravlja (MKF) s obzirom da bi primjena iste bila od većeg i svrsishodnijeg značaja za osobe s invaliditetom;
- Intenzivirati postupanja s ciljem uspostave adekvatnog načina finansiranja rada JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona od strane grada/općina Kantona;
- Intenzivirati aktivnosti s ciljem integrisanja usluga kućne njege i pomoći u kući za stare osobe bez porodičnog staranja i osobe s invaliditetom;
- Unapređivati saradnja resornih ministarstava i svih centara/službi na pružanju podrške u radu informacionog sistema „SOTAC V2“;
- Održavati dobru saradnju na svim nivoima vlasti sa institucijama i ustanovama socijalna zaštite, zdravstva, obrazovanja i drugim sektorima, te organizacijama civilnog društva,

s ciljem ostvarivanja bolje zaštite stanovnika Kantona u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom;

- Nastaviti saradnju sa stranim organizacijama, ambasadama i drugim nivoima vlasti s ciljem obezbjeđenja donatorskih sredstava za jačanje usluga u oblastima socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, kao i razmjene iskustava, te primjene novih metoda, usluga i pristupa u radu;
- Podržavati jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara/slужbi, te planirati budžetska sredstva za integrisanje usluge savjetovališta pri centrima za socijalni rad;
- Unaprijediti materijalno-tehničke i kadrovske kapacitete Ministarstva, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg izvršavanja poslova za široki dijapazon prava i potreba građana na području Zeničko-dobojskog kantona;
- Kontinuirano vršiti nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite;
- Uspostaviti inspekciju za socijalnu zaštitu pri Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, odnosno pokrenuti inicijativu s ciljem uspostave inspekcije za ovu oblast na federalnom nivou a u svrhu adekvatne zaštite prava korisnika socijalne zaštite i zaštite porodica sa djecom.

Zenica, juli 2019.godine

*Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice*



80 6